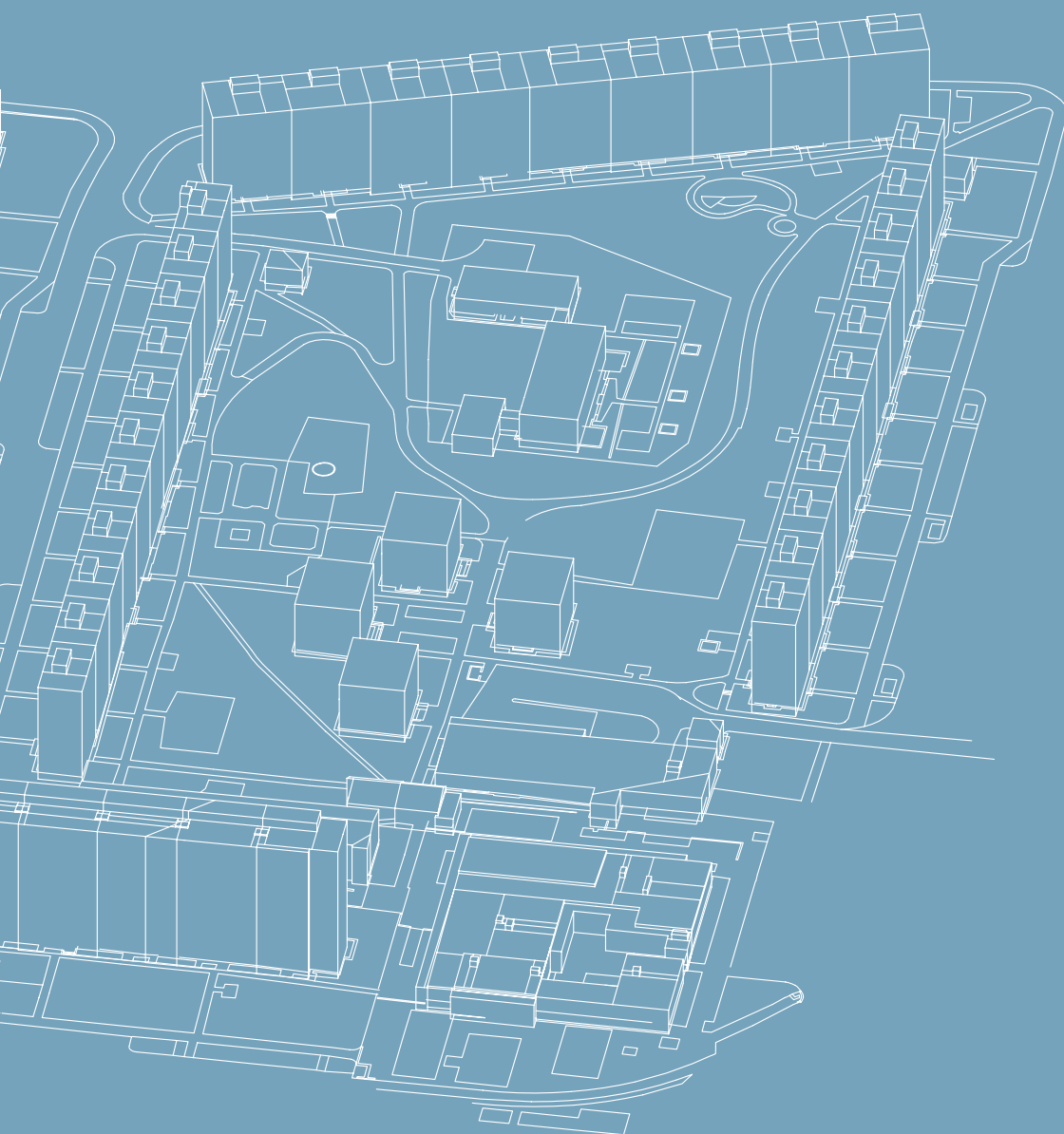
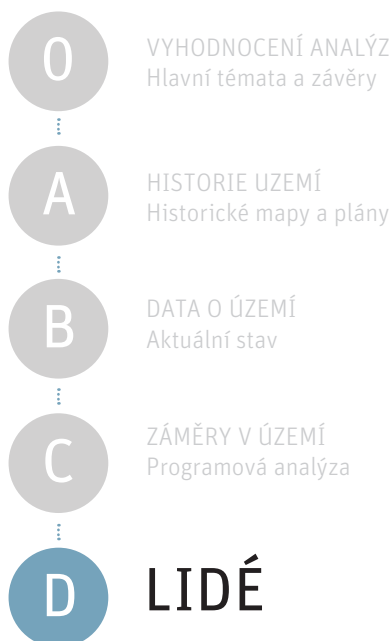

D.1

ÚZEMNÍ STUDIE LETŇANY - KBELY

analytická část
lidé

VYHODNOCENÍ ANALÝZ
Hlavní témata a závěry

HISTORIE ÚZEMÍ
Historické mapy a plány

DATA O ÚZEMÍ
Aktuální stav

ZÁMĚRY V ÚZEMÍ
Programová analýza

LIDÉ

Antropologická sonda	5
Seznam klíčových aktérů a institucí	61

Analytická část „D“ Lidé je čtvrtou částí analýz k řešenému území VRÚ Letňany – Kbely. Sešit popisuje území z pohledu široké veřejnosti i jednotlivých klíčových aktérů v lokalitách. Data vychází z vícero participativních aktivit: rozhovory v terénu, hloubkové rozhovory, mapování klíčových aktérů, přednášky pro veřejnost a následné plánovací workshopy v území.

Vzhledem k tomu, že v současné době je území využíváno pouze utilitárně ve vztahu ke konečné stanici metra a lokalita nemá žádné obyvatele, objevují se zde primárně témata, která se dotýkají okolních referenčních území.

Tato část analýz byla vytvořena ve spolupráci s kanceláří HanusKa – Hanus konzultace a analýzy, pod vedením Lukáše Hanuse.

D.1 ANTROPOLOGICKÁ SONDA

Studie je součástí analytického podkladu pro územní studii VRÚ Letňany–Kbely zpracovávané Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy.

Zpracovatel:

Lukáš Hanus Ph.D.

L. Hanus konzultace a analýzy (kontaktní osoba)

lukas.hanus@gmail.com – kontaktní e-mail pro veřejnost

Výzkumný tým:

Bc. Klára Staňková – FHS UK

Zuzana Hvězdová – UE UK

Veronika Kličková – FHS UK

Datum přípravy: červen–srpen 2022

hanus**ka** Hanus
konzultace
& analýzy

ÚVOD

Studie vznikla pro potřeby koordinovaného rozvoje rozvojového území Letňany–Kbely (dále jen řešené území), které se rozkládá v blízkosti dvou pražských městských částí nedaleko stanice metra „C“ Letňany. Zpracováním územní studie pro Odbor územního plánování a rozvoje Magistrátu hl. m. Prahy byl usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy pověřen Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy. Sociálně-antropologickou studii zadal IPR Praha a zpracoval ji tým sociálních antropologů pod vedením Lukáše Hanuse, Ph.D. (HanusKA).

Studie představuje pohled účastníků výzkumu (viz dále kapitola metodologie), nevyjadřuje názor zadavatele ani zpracovatele studie. Jde o tzv. emickou perspektivu v sociálním výzkumu, která má odhalit a interpretovat názory a pocity účastníků výzkumu spjaté s výzkumným problémem.

Cílem studie je dosáhnout základního pochopení, jak obyvatelé v okolních městských částech využívají veřejný prostor, a využít těchto znalostí pro zapojení veřejnosti do plánování nové podoby řešeného území v nejlepší soulad s jejich potřebami. Tzv. participativní navrhování v prostorovém rozvoji je způsob, jak vytvořit konsenzuální návrh mezi zpracovatelem (IPR Praha) a veřejností. Tento proces je zároveň možností projít si společně delším obdobím moderované diskuse ukotvující dohodnutou změnu v prostředí místních komunit a harmonizovat ji s rozvojovými plány dotčených obcí.

V několika hlavních kategoriích jsme se pomocí antropologického kvalitativního výzkumu snažili odvodit hlavní hodnoty, deficity a potenciály, které si každodenní uživatelé veřejných prostranství spojují s místy jejich bydliště. A nejen to. Jsou to právě uživatelé veřejného prostoru, kteří jej naplňují svými významy, každodenně využívají, vztahují se k němu, naplňují jej a odvozují od něho své potřeby. V plném slova smyslu do něj dmýchají život, který je následně hlavní komoditou spokojenosti života v místě.

Cílem bylo vidět pět referenčních oblastí kolem řešeného území tzv. „očima jejich uživatelů“, aby bylo možné v dalším rozvoji lokality ochránit hodnoty, které účastníci výzkumu propisují do veřejného prostranství, vyřešit některé aktuální problémy a vytěžit maximum z potenciálu krajiny a místních komunit.

Důvodem pro takový výzkum je výše zmíněná územní studie, která bezpochyby přinese změnu do oblasti a ovlivní životy tisíců lidí zde žijících. Cílem studie je definovat pro další návrhové a projektové fáze co nejvíce rizik, ale i příležitostí a vytvořit návrhy opatření. Opatření mohou rizika eliminovat, snížit či víceméně řídit. Oblastí rizik, na kterou se antropologický výzkum především zaměřil, je široká množina občanského soužití.

Studie je začátkem postupného a komplexního procesu zapojení místních obyvatel do plánování budoucnosti oblasti. Projektový tým se tímto hlásí ke strategickému řízení a plánování, které má sociálně zodpovědný charakter a nejenže nevyčleňuje cílové konzumenty změn z diskuse, ale cíleně je do diskuse zapojuje. Partnerským a informovaným způsobem vytváří podmínky pro jejich vstup do rozhodování o podobě a náplni území.

Participační plánování budoucí podoby řešeného území spojuje místní aktéry s odbornými zpracovateli studie, politickými zastupiteli a investory (stakeholdery) do společného tělesa, jehož cílem je vytvořit udržitelný návrh rozvoje území opřený o znalosti místního prostředí, stejně jako o znalost odborných trendů a fixních potřeb města. V následujícím období bude probíhat několikastupňový proces zapojení místní veřejnosti, dotčených aktérů i stakeholderů, který by měl definovat co nejširší pole shody na podobě rozvoje řešeného území kolem současné stanice metra linky „C“ Letňany.

Pohled na sídliště Letňany z ulice Opočenská

Vinice Máchalka

Studie si neklade za cíl přijít s univerzálními pravdami o povaze území a jeho užívání, ale chce přednést většinové i menšinové pohledy na realizace ve veřejném prostoru stabilizovaných částí městských čtvrtí. Klade si za cíl představit tzv. zhuštěný popis výsledovatelných způsobů přistupování aktérů k prvkům veřejného prostoru. Při dostatečně dlouhém a intenzivním výzkumu se začnou informace opakovat, širší pole aktérů přichází se stejnými či podobnými interpretacemi, z čehož je možné vyvodit tzv. „dobře ukotvené teorie“ (grounded theories), s nimiž je efektivní začít rozhovory o definování veřejného zájmu v území. Tyto teorie a teze vám studie přináší v oblasti sledování užívání veřejných prostranství, prostupností, preferencí, inklinací k hodnotám v prostoru a v dalších kategoriích bohatě popsanych pro každou jednotlivou městskou část či čtvrť. Výsledky výzkumu se mohou stát základem budoucích plánovacích diskuzí, které by měly nejen vytvořit návrh změn v území, ale provést jak obyvatelé oblasti, tak zpracovatele návrhu nejednoduchou cestou tvorby/vytváření návrhu a vzájemného pochopení. Materiál je určen k široké distribuci, ke čtení a především k diskuzím o pochopených či zatím nepochopených potřebách života obyvatel městských částí dotčených budoucím rozvojem.

Jednotkou výzkumu se stala tzv. referenční území (Letňany, Kbely, Krocínka a Klíčov, Prosek). Obyvatelé těchto sídelních jednotek budou nejpravděpodobnějšími uživateli nové části města v řešeném území. Samotné řešené území dnes není urbanizované. Z většiny je zemědělskou krajinou s menším průmyslovým provozem a dopravním terminálem autobusů MHD a metra linky „C“. Studium řešených území nám umožnilo vytvořit podstatnou část hypotéz o potřebách obyvatel této části města, které bude třeba v návrhu řešit. Jde o první sadu hypotéz, se kterou bude začínat diskuze. V budoucnu ji doplní data z dalších výzkumných sond a samotných akcí plánování s lokálními komunitami.

Pro výzkumné účely byla aplikována především koncepce „obrazu města“ amerického urbanisty Kevina Lynche a britského antropologa Erica Hirshe, s pomocí upravené SWOT analýzy aplikované na veřejný prostor. Čtyři výzkumníci kombinovali klasické antropologické disciplíny. Proběhlo cca 35 hloubkových rozhovorů o délce min. 90 minut s náhodně vybraným vzorkem obyvatel referenčních oblastí (rozdílný věk, gender, příjmy, bydliště). Dále 6 týdnů trvající ne/zúčastněné pozorování přímo v terénu čtvrtí severní terasy. Bezpočet neformálních rozhovorů a účast na veřejných akcích, které se udály v průběhu června až července 2022.

Text obsahuje hlavní hypotézy a etnografické postřehy, které budou sloužit realizačnímu a projektovému týmu jako podklad k uvážení. Pro každé referenční území byly připraveny stejné kategorie v oblastech kategorií SWOT analýzy, prostupnosti území, dostupnosti území, veřejné vybavenosti a dalších podnětů. Studie je připravena tak, aby bylo možné se k ní vracet a rychle se dostat ke konkrétním informacím o jednotlivých areálech.

Konečná stanice metra Letňany, pohled z křižovatky Prosecké a Kbelské

METODOLOGIE VÝZKUMU

Výzkum užívání veřejného prostoru ve čtyřech referenčních územích oblasti tzv. severní terasy Prahy (Letňany, Kbely, Krocínka a Klíčov, Prosek) proběhl v červnu až srpnu 2022 pro potřeby územní studie velkého rozvojového území Letňany–Kbely v blízkosti zastávky metra Letňany.

Podstatu výzkumu tvořil kvalitativní antropologický výzkum zaměřený na způsob užívání veřejného prostoru různými věkovými skupinami místních obyvatel ve čtyřech referenčních oblastech obklopujících řešené území. Jádrem výzkumu tvořily hloubkové rozhovory s náhodně vybranými obyvateli výše zmíněných čtyř městských čtvrtí. První skupinou byli oslovení představitelé neziskových a městskou částí zřizovaných organizací, přes které proběhl úvodní snowball dalších účastníků výzkumu. V každém referenčním území bylo provedeno minimálně 8 hloubkových rozhovorů s osobami ve věkových skupinách 15–80 let (tj. celkem více než 32 rozhovorů). Pevnou součástí rozhovorů byla tvorba mentálních map v adaptované koncepci Kevina Lynche.

Z hlediska výzkumného zájmu rozlišujeme tyto sémantické celky.

A. řešené území – toto území je nyní převážně zemědělskou krajinou (polem) v blízkosti stanice metra linky C Letňany. Úvodní hypotézou bylo, že prostým odhadem nemá toto území prakticky žádné uživatele nebo spíše jednotlivce, kteří by se k němu funkčně vztahovali. Druhou skupinou jsou majitelé pozemků a další stakeholdeři, s nimiž budou probíhat separátní vyjednávání v průběhu dalších výzkumných částí.

B. Referenční území – předpokladem projektu je, že budoucí stavební rozvoj řešeného území silně ovlivní okolní městské části v oblasti dopravy, vytěžování kapacit občanské vybavenosti, prostupnosti krajinou, společenského soužití a mnoha environmentálních aspektů. Hypotézy o možném rozvoji řešeného území tak byly vytvořeny na základě výzkumu hodnot a deficitů více než 20 kategorií v polostrukturovaném hloubkovém rozhovoru. Tyto kategorie jsou doplněny mnoha rešeršemi sekundárních dat poskytnutými kolegy z pracovního týmu projektu z Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy a dalších zpracovatelů.

Doplňkem hloubkových rozhovorů byla nezúčastněná pozorování, která probíhala více jak 6 týdnů přímo ve sledovaných oblastech Prahy. Tato aktivita byla doplněna desítkami neformálních rozhovorů při každodenních interakcích s uživateli veřejných prostranství. Další data, stejně jako účastníci hloubkových rozhovorů, vyplynula z kontaktního formuláře, který byl za podpory čtyř městských částí volně šířen mezi obyvatele celé východní oblasti severní terasy města ($n = 389$). Formulář obsahoval 4 otevřené otázky, které do vysoké míry pokryly kapitoly hloubkových rozhovorů.

Obě šetření není možné považovat za statisticky reprezentativní. Plně reprezentativní jsou ale v rámci sdílených zkušeností uživatelů referenčních čtvrtí, kde se podařilo v mnoha ohledech vytvořit „dobře ukotvenou teorii“ (grounded theory) založenou na SWOT analýze užívání veřejných prostranství. Celkový itinerář rozhovorů, který byl pro všechny výzkumníky stejný, tvořilo 45 otevřených otázek s mnoha situačními podotázkami, které vyplynuly ze specifické zkušenosti účastníka výzkumu a jsou benefitem kvalitativního terénního antropologického výzkumu.

Cílem výzkumu bylo vytvořit dobře ukotvenou teorii o benefitech a deficitech referenčních oblastí, z nichž jsme vytvořili základní hypotézy o možném rozvoji řešeného území. Rozvoj řešeného území při participaci místních obyvatel a uživatelů veřejného prostoru by měl co nejharmoničtěji zapadnout do zažitých způsobů pohybu ve veřejném prostoru a užívání služeb veřejné a komerční vybavenosti.

Hypotézy výzkumu neboli výsledky komplexního kvalitativního výzkumu nyní budou dále triangulovány pomocí sociologického dotazníku zaměřeného na nejširší uživatelskou obec sledovaných referenčních území a další participací pomocí workshopů s místními motivovanými obyvateli. Z hlediska výzkumu a stanovení dobře ukotvených teorií je antropologická sonda veřejného prostoru začátkem k řízenému dialogu s veřejností, který by ve výsledku měl vystavět konsenzuální podobu rozvoje řešeného území.

Kájovská kaple, součást svaté poutní cesty, Kbely

OBRAZ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ LETŇANY - KBELY

Cílem antropologické studie bylo vytvořit hypotézy o minulosti a současnosti řešeného území Letňany – Kbely. Pro moderaci participačního územního plánování je nutné vědět, v jakých kontextech se území objevuje v představách místních obyvatel a dalších aktérů, s jakým obrazem tohoto místa můžeme pracovat.

V první řadě nás zajímaly hranice různých území obklopujících řešené území, ale i území samotné. Kromě dostupných informací o majetkové držbě, správě území, inženýrských sítích, dopravní infrastruktúře a statistických datech o území (viz sešit B – data o území) jsou stěžejní také informace, jak území v současnosti užívají jeho obyvatelé (pokud existují), další uživatelé a jakou roli hraje statut místa v lokální rovnováze sil.

Populace naší společnosti žije již v plně kulturní krajině, krajině vytvořené člověkem. Setkáváme se s krajinou, do které jsou či byly promítnuty jisté plány, ambice, emoce či investice. Mnohé z nich jsou viditelné, některé rekonstruovatelné a mnohé, byť jsou velmi živoucí, jsou patrné jen těm, pro které mají význam. Obyvatelé a pravidelní uživatelé veřejných prostranství ve městě jsou ovlivněni stavem realizací ve veřejném prostoru. Některé realizace měli/mají aktéři šanci ovlivnit, některé nikoliv. Zjednodušeně řečeno lze ale říci, že ke všem fenoménům, které nějak vstupují do života obyvatel města, musí tito obyvatelé zaujmout jistý postoj. Výzkum se zajímal, jak se obyvatelé a uživatelé města adaptují na jeho možnosti. Jak si tyto možnosti upravují sami pro sebe, jak veřejný prostor utváří jejich životy a jak lidé přetvářejí veřejný prostor.

Zde je několik základních hypotéz, které referují o stavu řešeného území v současnosti, případně o jeho budoucím chtění i nechtěném stavu. V jakých souvislostech se bude o rozvoji území především hovořit? Jaké vztahy budou funkcionality řešeného území kultivovat či vytvářet?

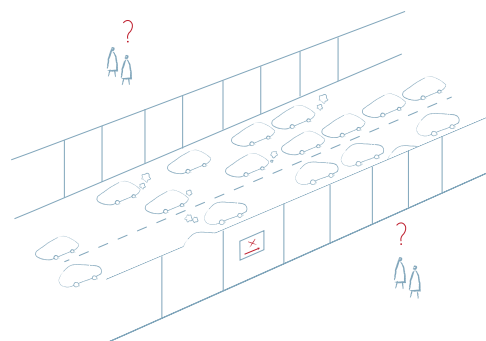
Schéma referenčních území

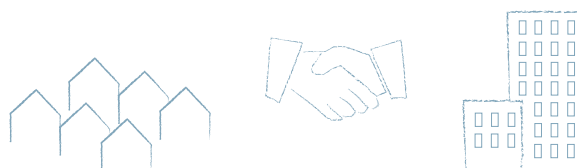
Konečná stanice metra C, autobusový terminál a PVA Letňany

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ A SOUVISLOSTI

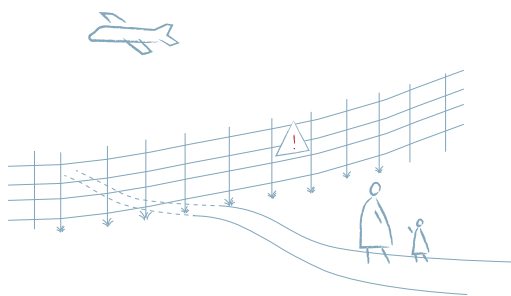
- Letňany vznikly z původní vesnice jako modernistické sídliště pro pracovníky několika místních průmyslových závodů. Ve své době šlo o v jistém smyslu pokrokový koncept města, které nabízelo veškeré občanské vybavení, které v té době bateriové přistěhovalectví vyžadovalo. Generační spřízněnost původních osadníků přistěhovaných v několika etapách je znatelná dodnes a místní obyvatelé na ni rádi vzpomínají. V poslední minimálně jedné dekádě postupně dochází ke generační výměně a tím k nárůstu pronajimatelných bytů s fluktuujícími obyvateli. Informátoři se shodnou, že Letňany jsou harmonickou čtvrtí s vysokým komfortem života. K těmto zažitým formám užívání města tvoří kontrast nové bytové čtvrti, které postrádají to, na co byli původní obyvatelé několika etap sídliště zvyklí, tedy na plně vybavenou čtvrť a podnikový étos společného bydlení zaměstnanců jednoho výrobního podniku. Požadavky nových obyvatel po roce cca 2010 narážejí v mnoha ohledech na nepochopení starousedlíků, kteří především nechápou povolování výstavby bez adekvátního navýšení kapacit školství, zdravotnictví a dalších služeb. Vzniká tak pocit, že nová výstavba je na úkor kvality života v oblasti.
- Řešené území je nyní od Letňan prakticky dokonale odděleno areály Letova a PVA EXPO PRAHA. Pěší prostupy na metro linky „C“ Letňany skrze řešené území nejsou každodenně využívány, obyvatelé Letňan dávají přednost MHD, jelikož má autobus velmi častý interval autobusu.
- Oblast Krocínky a Klíčova, stejně jako Prosek jsou oblastmi se samostatnými identitami, s rozličnými veřejnými prostory a rozdílným urbanismem. Přesto či právě proto spolu funkčně spolupracují ve spíše jednostranné synergii, kdy Krocínka a Klíčovu z velké části Prosek (z menší pak Vysočany) nabízí to, co jim funkčně chybí.
- Krocínka a Klíčov jsou jako nejbližší rezidenční oblasti asi nejvíce oddělené od řešeného území. Důvodem jsou jak dopravní a stavební bariéry na Klíčově, tak kulturní inklinace k Vysočanům. Celý blok s autobusovým depem, deponií sypaných materiálů a supermarketů OBI a Penny je mentální bariérou od Proseku. Inklinace k řešenému území je velice slabá.
- Prosek a Letňany mají do budoucna unikátní potenciál spojit svůj veřejný prostor a nabídku služeb s nabídkou nové výstavby v řešeném území. Podmínkou ale bude nalezení nových cestních propojení přes Kbelskou ulici, která je nyní neprostupnou bariérou.
- V katastru Letňan a Kbel především je mnoho stavebních a rozvojových záměrů, které díky minulému prostorovému rozvoji vyvolávají obavy, zda je oblast z infrastrukturního hlediska připravená na další tisíce obyvatel, kteří by zde měli žít ve stejném standardu jako většina místní populace. Součástí této diskuze je také řešené území. Nejkomplexnější obavy z další výstavby v řešeném území vyjadřovali obyvatelé Kbel, kteří v něm často vidí pokračování rozvoje oblasti Polaneckého ulice a okolí (Skanska) a tím možnou ztrátu kulturní a sociální ucelenosti Kbel. Pro letňanské aktéry nebyl rozvoj tak obávaným tématem určitě také proto, že území je za hranicí žitého prostoru Letňan a není zde ucelená představa o komplikacích spojených s přítomností nových aktérů (nejen obyvatel) v území.
- Ve všech referenčních oblastech je, dle aktérů výzkumu, limitní nabídka kapacit občanské vybavenosti v oblasti školství a zdravotnictví.

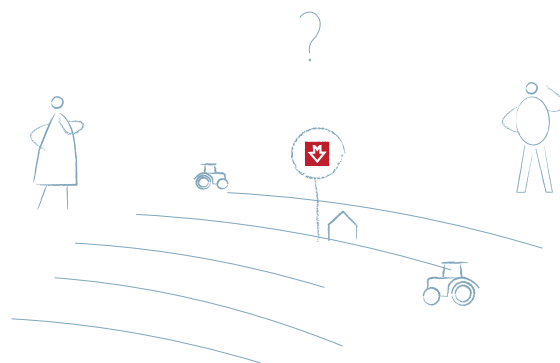
- Řešené území je viděno jako jedno z nemnoha „zelených“ či vegetačních prostranství na severní terase. Aktéři jej nyní řadí na roveň letňanského lesoparku a sportovního letiště a vyjadřují obavy z neustálého úbytku dostupné „zeleně“ v oblasti. Především pro aktéry z Kbel a Letňan je nepřijatelná představa zcela urbanizovaného prostoru katastru Letňan, ze kterého vymizí polní krajina, a místo se tak přiblíží charakteru například Vysočan. Z hlediska většiny aktérů je stavební rozvoj v oblasti bydlení v tomto území ukončený a jakékoliv navýšování kapacit je na úkor kvality života stávajících obyvatel, environmentální udržitelnosti, identity krajiny, dopravní dostupnosti a kvality občanské vybavenosti.
- Obyvatelé novostaveb, vesměs mladí lidé, vnášejí do oblasti Letňan a okolí silný generační akcent poplatný současnému životnímu stylu velkoměsta. Spolu s nimi se v novém prostoru postupně zabydlují kosmopolitní témata. Hlavním benefitem přinášejícím dobrý pocit z bydlení je jistý druh odloučenosti od hlavního dění a ruchu velkoměsta v klidné, okrajové městské části. Jde jak o novou výstavbu na „okrajích“ místních městských částí, tak i o samotné stabilizované čtvrti Letňan, Kbel a Proseku. Trend kosmopolitizace periferních částí města je celospolečenský a je spojen i s rostoucími cenami nemovitostí, které prakticky vylučují lidi s nižšími příjmy z možnosti nákupu nových bytů. Do nových developmentů se stěhuje narůstající zajištěná střední třída či nastupující kosmopolitní třída, případně jsou byty vedeny v režimu investičního bydlení nabídnuté k pronájmu. Tito nově příchozí obyvatelé kulturně tíhnou spíše ke společenství a veřejnému životu Kbel než k volnočasové, občanské a kulturní nabídce Letňan. Obyvatelé z nových a dorůstajících bytových čtvrtí řeší environmentální otázky spojené s množstvím zeleně v jejich čtvrti, zajímají se o rozvoj institucionální i komunitní kultury, disponují volným časem, který věnují sportu na veřejných prostranstvích ve volné městské krajině.

- Obava z privatizace veřejného prostoru: severní terasa disponuje mnoha oficiálními (lesopark) i neoficiálními (golfové hřiště Kbely) veřejnými prostranstvími s parkovou, náletovou i zemědělskou vegetací, které je možné považovat za veřejně dostupné. Sportovní letiště v Letňanech bylo oploceno a uzavřeno. Krajina, na kterou jsou místní lidé zvyklí, se silně urbanizuje a především v případě dopravních staveb vytváří neprostupné bariéry v pěším pohybu (Kbelská ulice, Liberecká ulice).
- Na severní terase jsou velmi málo zastoupené či zcela absentují kulturní instituce v podobě kulturních domů a komunitních center, které by nabídly celoroční program, případně prostor pro komunitní kulturu, sousedské setkávání, mezigenerační kontakt – tady takové instituce, které by byly „komunitotvorné“ a aktivně podporovaly lokální kulturu. Obce na severní terase propojuje málo podnětů, jsou vedle sebe koexistujícími entitami s různou mírou nároku na uznání své autonomie. Řešené území má potenciál vytvořit kulturní a společenský svorník oblasti.

- Narativ nového bydlení v Letňanech a okolí obsahuje akcenty na „klidné bydlení na kraji Prahy v dosahu metra“, s „rychlým spojením MHD do Prahy“. I tato skutečnost má vliv na to, že jsou nové čtvrti stavěny bez parteru, občanské vybavenosti, služeb a veřejně využitelného sdíleného prostoru mezi budovami. Tyto funkce jako by nebyly potřeba, protože jsou snadno dosažitelné jinde. Obyvatelům ovšem po zabydlení tyto funkce města chybí a jsou nuceni za nimi dojíždět/docházet těžko prostupnou krajinou do jiných městských částí (Říčany, Prosek, Vysočany).
- Prakticky o celé oblasti se dá konstatovat, že prochází velmi dynamickou dějinnou epochou, po které ale touží málokdo ze současných obyvatel. Ona dynamika je v přímém protikladu k benefitům, po kterých zde nově přichází obyvatelé touží. Tedy klidné, nerušené bydlení na kraji města, bez ruchu centra města. Z oblasti se pomalu vytrácí lokální duch definovaný dobrou znalostí svého okolí a sousedů a přetváří se směrem k anonymitě. Především pro městské části na východ od Kbelské ulice (dominantní bariéra) platí, že bohatě těží ze své minulosti, která je navázaná na podnikové bydlení (Letňany – Avia, Letov) či kombinaci původní vesnice s prvky zahradního města (Kbely, Čakovice). Samostatnou kapitolou je od prostorového kontextu řešeného území oddělená Krocínka s Klíčovem, které těží ze svého napojení na Vysočany, respektive na dobře vybavený a pulsující Prosek. Prosecké sídliště má potenciál propojit energii pulsujícího centra kolem stanice metra Prosek s novou čtvrtí v řešeném území. Podmínkou je ale odstranění fyzických bariér a maximální podpora pěší a cyklistické dopravy.

- Pro budoucnost tzv. severní terasy je zásadní integrace nových bytových resortů do prostředí současných čtvrtí. Je zde riziko, že se rostoucí bytové resorty na severovýchodě Letňan nebo ve Kbelských kolem Polaneckého ulice dostanou do jemné izolace, až prostorového vyloučení. Stejně riziko může platit i pro rozvoj v řešeném území. Veřejné odmítnutí pokračující výstavby vede u některých nových osadníků (součástí výzkumu byli i aktéři, kteří měli koupený byt v dostavovaných etapách Skanska v Kbelských) k pocitu „nechtěnosti“ či „nevyžádanosti“ nových sousedů.
- Napojení na Vysočany je důležité pro oblast Krocínky, Klíčova, ale také Proseku. Důležitou roli hrají radiální autobusové linky, které jedním spojem propojují Letňany s metrem B, Žižkovem a dalšími vzdálenějšími oblastmi města.
- Řešené území přímo souvisí s vojenským letištěm, které je uzavřeným areálem. Chybí kultivovaný prostup po obvodu letiště s bezpečnými volnočasovými stezkami a pěšími propojkami do Vysočan.
- Další masivní výstavba si vyžádá nové řešení individuální automobilové dopravy a její alternace s jinými druhy dopravy, které méně zatěžují silniční komunikace a životní prostředí.
- Nedostatečné propojení na Prosek pro bezmotorovou dopravu. Jedna lávka existuje, jedna lávka je plánovaná a zcela vzdálený prostup přes most na Čakovické ulici jsou pro místní aktéry naprosto nedostatečné pro symbiózu obou čtvrtí s dopadem na kultivaci veřejného prostoru.
- Oblíbený lesopark Letňany naráží na své kapacity. Přitom je jedním z nejdůležitějších a nejzmiňovanějších veřejných prostranství v celé oblasti.
- Shoda panuje v tom, že nový rozvoj musí být lokálním přínosem pro stávající obyvatele dotčených městských částí, kteří budou muset každodenně snášet zvýšený provoz (lidí, vozidel), který přinese rozvoj. Náplň řešeného území by měla doplnit deficity místní občanské vybavenosti, sice bez významných nadlokálních staveb (funkcí) typu „národní fotbalový stadion“, ale s možností rozvoje potenciálů některé z kulturních, sportovních či dalších funkcí (nemocnice, poliklinika, sportovní letectví).
- Maximalizace využití potenciálu linky metra omezuje další indukci především individuálního automobilového provozu do oblasti.
- Tématem vhodným pro diskuzi o podobě stavebního rozvoje řešeného území je doplnění jakékoliv veřejné vybavenosti pro celou východní část severní terasy města (případně spádové části středních Čech). celou východní část severní terasy města (případně spádové části středních Čech).

REFERENČNÍ ÚZEMÍ LETŇANY

Charakteristika území a hlavní souvislosti

Charakteristika prvního referenčního území (viz úvod a metodologie) pražských Letňan je ve své stručnosti poplatná výzkumným cílům projektu zpracovávaného pro IPR Praha. Letňany se z původní vesnické struktury rozvíjely jako podnikové sídliště pro zaměstnance několika průmyslových podniků (především Letov a Avia), které již nejsou v provozu, nebo významně změnila podobu. Postupná výstavba sídlištních celků (podrobně viz sešit A – Historie území) vytvořila poměrně kompaktní městské prostředí se sevřeným veřejným prostorem mezi budovami, velkorysými sportovními plochami a dětskými hřišti a bohatou komerční vybaveností střediskového typu s novým prvkem nadregionálního obchodního centra OC Letňany.

Území, které svojí základní strukturu získávalo především do roku 1990, následně postupně doplňují především bytové funkce, ale bez adekvátní občanské vybavenosti a cílící především na benefity dostupného bydlení na kraji hlavního města s oceňovanými prvky kontaktu s krajinou blízkých středních Čech.

Katastrální území Letňan je jasně vymezené, nicméně veřejný prostor čtvrti, který je pro obyvatele přijatelný a využívaný, má menší rozlohu. Zatímco lesopark na východě se plnohodnotně integroval do veřejného prostoru Letňan, jihovýchodní části (řešené území, PVA EXPO Praha, Avia) se z něho postupně vydělují. Stanice metra „C“ Letňany je frekventovaným přestupním uzlem, ale pro místní obyvatele má právě jen tuto funkci. Návštěvníci města využívají P+R parkoviště. Odříznutí ulicemi Kbelská a Liberecká ze západní strany, areálem OC Letňany a vyžilým areálem Avie orientuje obyvatele Letňan především východním směrem ke Kbelům a přes lesopark do Čakovic.

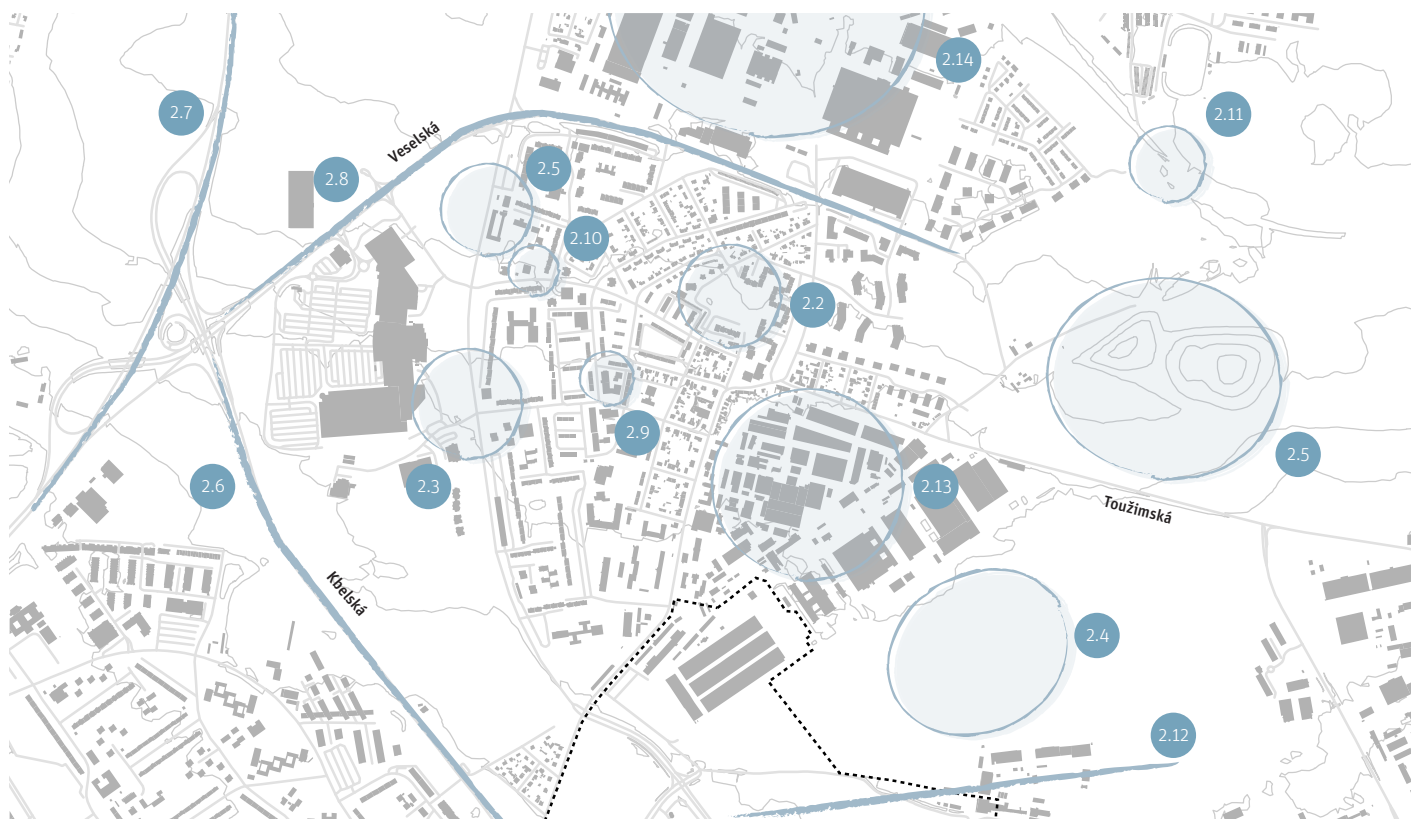
Pestrá směsice účastníků výzkumu obsahovala zástupce všech obytných celků od jihu letňanského sídliště až po novostavby na severovýchodě čtvrti.

Veřejný prostor

Veřejný prostor Letňan, se všemi jeho stavebními celky, je velmi rozmanitým terénem mnoha odlišných bytových souborů, jehož veřejný prostor – nehlédě na obrovskou plochu celé městské čtvrti – překvapivě harmonicky drží pohromadě a vytváří přehledné, bezpečné a oblíbené prostředí pro život. Stavební vývoj posledních dvou desetiletí podtrhuje rezidenční funkci městské části. Kromě rezidenčních částí zde existuje víceméně stabilní areál OC Letňany, orientovaný na širokou zákaznickou obec jak z hlavního města, tak hlavně ze Středočeského kraje. Kromě něho je zde areál Letov, jehož atraktivita pro firmy vzrůstá. Ve vztahu k veřejnému prostoru Letňan je ale spíše netečný, žije si svým vlastním životem, přestože se v areálu vyskytuje několik alternujících služeb občanské vybavenosti jako například dvě soukromé mateřské školy.

Na zbytkových pozemcích, které jsou nezdárka oblíbenými volnočasovými prostory místních obyvatel, dochází k zahušťování veřejného prostoru novými stavbami. „Nezastavěnost“ hraje důležitou roli v komfortu bydlení (výhled, kapacity parkování, občanská vybavenost atd.). Letňany jsou od jihu na sever rozděleny do několika spádových střediskových oblastí s potřebnou základní občanskou vybaveností. Prakticky všechny části intravilánu této čtvrti slouží k rezidenčnímu bydlení doplněnému o komerční vybavenost. Jsou zde náznaky prostranství typu náměstí, které ale fungují spíše mimoběžně díky trasování autobusových linek, které kolem zastávek MHD kumulují cestující. Veřejný prostor je tak redukován především na prostor mezi budovami v intravilánu obce a možná s větší důležitostí na oficiální lesopark a další neparková zelená prostranství, která obyvatelé rádi navštěvují.

Účastníci výzkumu vnímají v letních měsících Letňany jako velmi přehřáté místo. Vnitřní prostředí čtvrti nenabízí mnoho míst k ukrytí se před sluncem, většina oblíbených veřejných prostranství tuto možnost neskýtá (např. lesopark). To samé platí i pro okolní zemědělskou krajinu a parkové prostory v okolních čtvrtích a obcích. Pobyť na veřejném prostranství znamená buď využívání meziprostorů sídliště (s veřejnou vybaveností typu dětských hřišť), uliční sítě starší výstavby zahradního města, nebo místních sportovních institucí, ke kterým lze přidružit různé typy restauračních podniků. Pro Letňany je v poslední době typické, že se oblíbená a dříve dostupná místa uzavírají, čímž ubývá možností pro průchod a aktivní využívání veřejného prostranství (sportovní letiště, vojenské letiště, dopravní bariéry oddělující Letňany od okolních městských čtvrtí).

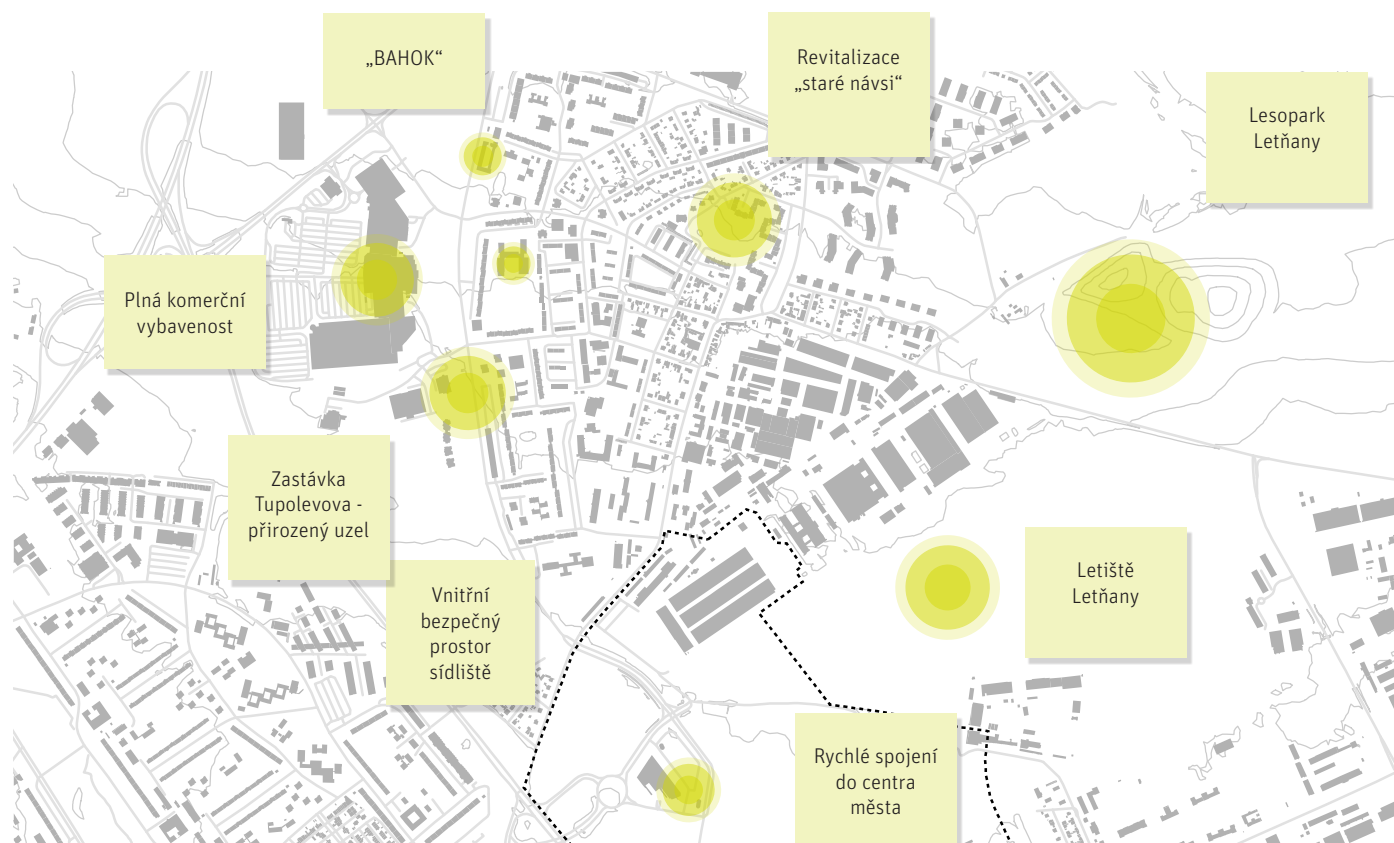

Letňany mají denní rytmickou pravidelnost veřejného prostoru podobnou jako ostatní satelitní modernistická pražská sídliště. Veřejný provoz se zde odehrává v ranních a večerních špičkách. Přes den je prostředí klidné, stejně tak v noci. Tento fakt je mimo jiné způsobem tím, že v Letňanech kromě obchodního centra není prakticky žádná funkce či instituce nadmístního významu, která by posilovala večerní život a komerční podniky v místě. Nepřekvapí tak, pokud aktéři hovořili o veřejném prostoru, svých aktivitách, pocitu z místa a obrazu místa, diskuze se nejvíce stáčela k volnému času a jeho aktivnímu trávení relaxačním či kondičním sportem. Obyvatelé Letňan umí kombinovat výhody takřka vesnického rytmu života v rozsáhlém sídlišti se snadným přístupem do volné krajiny, která obklopuje jejich čtvrť. Hlavně noví obyvatelé Letňan očekávají od veřejného prostoru více kosmopolitismu, typického pro rozšířené centrum hlavního města.

Témata veřejného prostoru se budou odvíjet od transformace rozsáhlých průmyslových areálů Avie a Letova, stejně jako od pokračování stavebního rozvoje na nyní nezastavěných pozemcích v okolní krajině katastru Letňan a Kbel. V každém případě budou přicházet noví obyvatelé, často rodiny s dětmi, kteří budou chtít od nabídky veřejného prostoru a veřejných institucí propracovanější programy, formy a podněty s důrazem na komunitní spolupráci. Času na vytvoření kvalitní kulturní, volnočasové a občanské infrastruktury není mnoho a lze konstatovat, že v územním rozvoji se z hlediska aktérů věnovalo více pozornosti výstavbě investičně využitelných nemovitostí na úkor doplňkové občanské infrastruktury. Tento trend má pokračující tendenci, o čemž svědčí charakter stavebních záměrů v různých fázích rozpracovanosti (viz sešit C).

Hodnoty

- Letňanský lesopark (2.1.) – jádro veřejného prostoru a společenského života v oblasti, volnočasová aréna pro místní obyvatele (rozmanité sportovní i relaxační využití) s možností prostupu do oblíbených částí Čakovice a Kbel. Multigenerační místo s vysokým potenciálem dalšího pozitivního rozvoje (park Havraňák), prostupné místo v rámci sportu a volného času do oblastí Středočeského kraje. Lesopark výrazně utváří novou identitu Letňan v podobě bydlení v zeleni na klidném okraji města – úspěšně alternuje někdejší identitu spojenou s leteckou tradicí. Společně s vybavenými „vnitrobloky“ původních sídlišť důležité místo pro místní obyvatele. Lesopark je společně s revitalizovanou „starou návsi“ (2.2.) nejdůležitějším volnočasovým uzlem v oblasti, překračujícím význam Letňan.
- Zastávka autobusu Tupolevova (2.3.) – důležitý přestupní bod (uzel) vytvářející společně s parčíkem u OC Letňany prostor rozšířeného náměstí vhodný k setkávání.
- Vnitřní prostředí modernistického sídliště urbanisticky dozrálo díky vzrostlé zeleni, dostatku místa pro sport a volnočasové aktivity dětí a dospívajících, bezpečnému prostředí bez ohrožující automobilové dopravy a nekonfliktní návaznosti různých typů obytné výstavby ze všech dekád 20. století.
- Plná komerční vybavenost (obchody, služby) ve vnitřním prostředí Letňan bohatě doplněná nabídkou OC Letňany, Globus Čakovice a dalších korporátních supermarketů.
- Dostatečná občanská vybavenost (zdravotnictví, školství, úřady), která ovšem začíná narážet na své kapacity a účastníci výzkumu poukazují na nesystémovost jejího rozvoje bez jasné strategie spojené s dalším stavebním rozvojem.
- Rozvinutá síť cyklostezek směrem do Středočeského kraje.
- Hustá síť restauračních podniků a hospod jako uzlů pro přirozené setkávání místních obyvatel.
- Kvalitní, rychlé a frekventované spojení Letňan a Vysočan metrem linky „C“ s cíli na jihu města. Trasování po obvodu Letňan (Tupolevova, Beranových) nechává vnitřní prostředí čtvrti stranou intenzivní dopravy, zároveň je zastávka MHD ze všech částí relativně blízko.
- Sociální soudržnost a stále vysoká vzájemná znalost mezi místními obyvateli. Fluktuující obyvatelé v nájemním bydlení nenarušují pocit vnitřně kompaktní a autonomní čtvrti.
- Revitalizace tzv. „staré návsi“ (2.2.) na volnočasový areál. Místo pro setkávání a sezonní kulturní akce.
- Základní školy pro školáky bezpečně pěšky dostupné bez ohrožujících vlivů dopravy.
- Při srovnání posledních dvou desetiletí se zlepšila úroveň údržby veřejného prostoru.
- V nových obytných celcích na severovýchodě se objevují nové kulturně-komunitní tělesa s novými tématy a novým akcentem, která doplňují existující rodinná centra a volnočasové sportovní organizace.
- Vnitřní prostředí letňanského sídliště nabízí dostatek zeleně, která poskytuje zastínění i místa pro příjemné trávení volného času. Vnitřní prostředí Letňan působí bezpečným dojmem i ve večerních hodinách.

- Okolní otevřená krajina směrem na severozápad dotváří příjemný pocit z bydlení v Letňanech.
- Existence letňanského sportovního letiště (2.4.) je přínosem i přes jeho uzavřenost veřejnosti. Jeho provoz nezatěžuje okolní prostranství, je paradoxně zdrojem klidu v oblasti.
- V letních měsících jsou veřejně dostupná sportoviště při některých základních školách – možnost sportovního vyžití pro děti a mládež v bezpečném prostoru.
- Bahok (2.5.) – střediskové služby

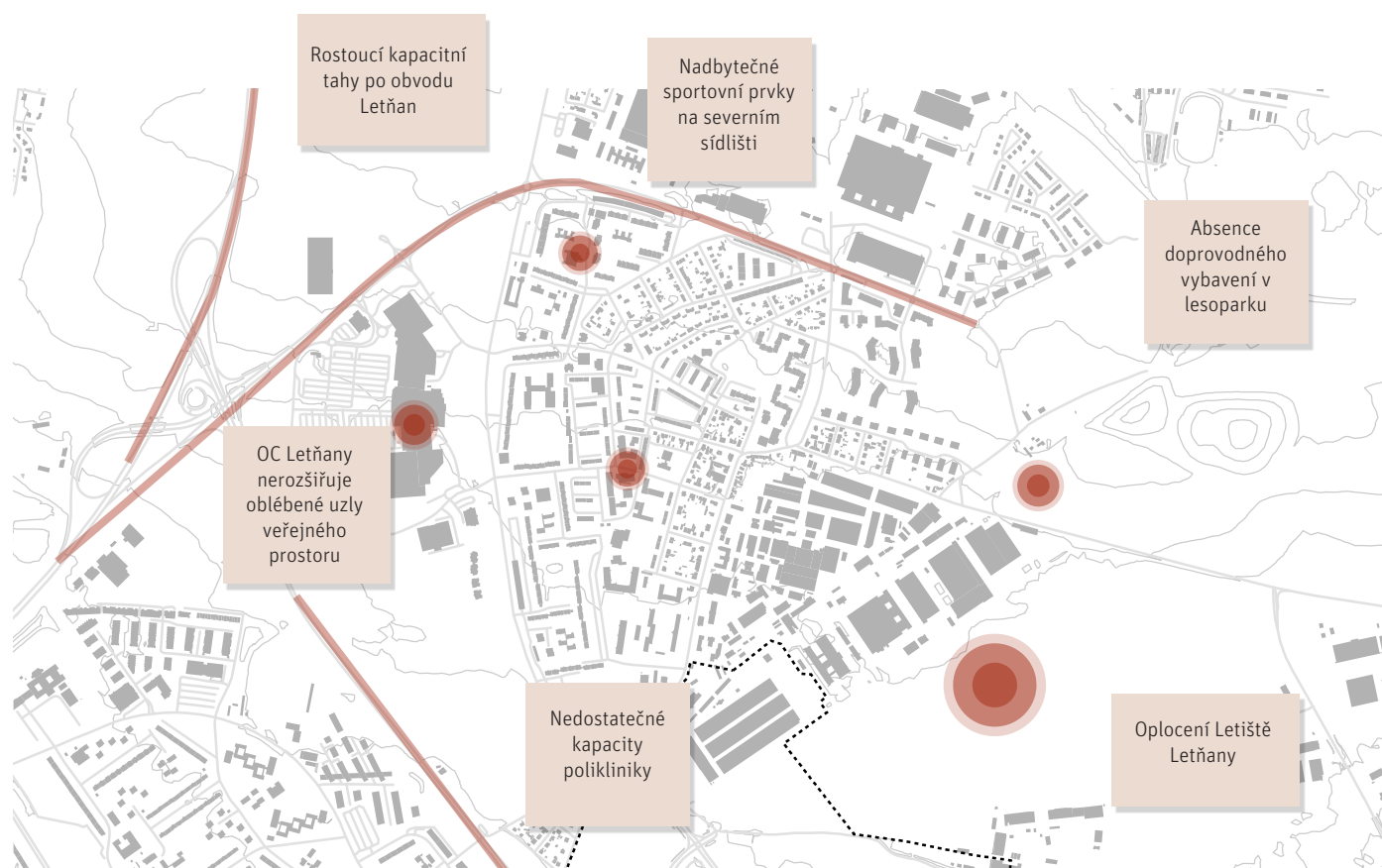
Sportovní areál při ZŠ Tupolevova

Lesopark Letňany

Deficity

- Oplocené sportovní letiště (2.4.) – ztráta oblíbeného veřejného prostranství a mnoha prostupů příjemnou krajinou na sever a východ centrálního území, kde se letiště rozkládá.
- Účastníkům výzkumu chybí větší vodní plocha s multifunkčním využitím (venkovní koupaliště, biotop, nebeský rybník), případně pouze přírodní jezírko. Oblíbený referenční prostor lze najít na Proseku v parku Přátelství, kde je síť jezírek.
- Řídká síť cyklostezek v intravilánu Letňan vedoucích po frekventovaných silničních tazích.
- Rostoucí kapacitní dopravní tahy po obvodu Letňan (Kbelská 2.6., Liberecká 2.7., Veselská 2.8.), které vytvářejí neprostupné bariéry do okolních čtvrtí, omezují možnosti pohybu pro pěší a cyklo dopravu, omezují rozvoj veřejného prostoru a služeb.
- Letňanský lesopark (2.1.) nenabízí adekvátní sociální zařízení a doprovodné vybavení (občerstvení).
- Poliklinika v Rychnovské ulici (2.9.) je svojí nabídkou nedostatečná – nevyužitý potenciál zařízení.
- Dopravní napojení MHD na severní části města (Březiněves, Čakovice, Satalice, Třeboradice) je nedostatečné, zdlouhavé a generuje individuální automobilovou dopravu i v lokálním prostředí.
- Veřejný prostor Letňan je v letních měsících přehřátý.
- Dekorační a sportovní prvky na severním sídlišti Avie nejsou využívány dle původního záměru. Aktéři je často hodnotí jako nadbytečné a neestetické (tzv. „lentilky“).
- Kapacity občanské vybavenosti (školství) jsou dle účastníků výzkumu budovány z rozpočtu městské části s minimální finanční spoluúčastí investorů a developerů vznikajících bytových resortů.
- OC Letňany je navštěvováno spíše z praktických důvodů. Jeho vnitřní prostředí nerozšiřuje oblíbené uzly veřejného prostoru v Letňanech – na rozdíl od parčíku navazujícího na Rýmařovskou ulici (2.3.).

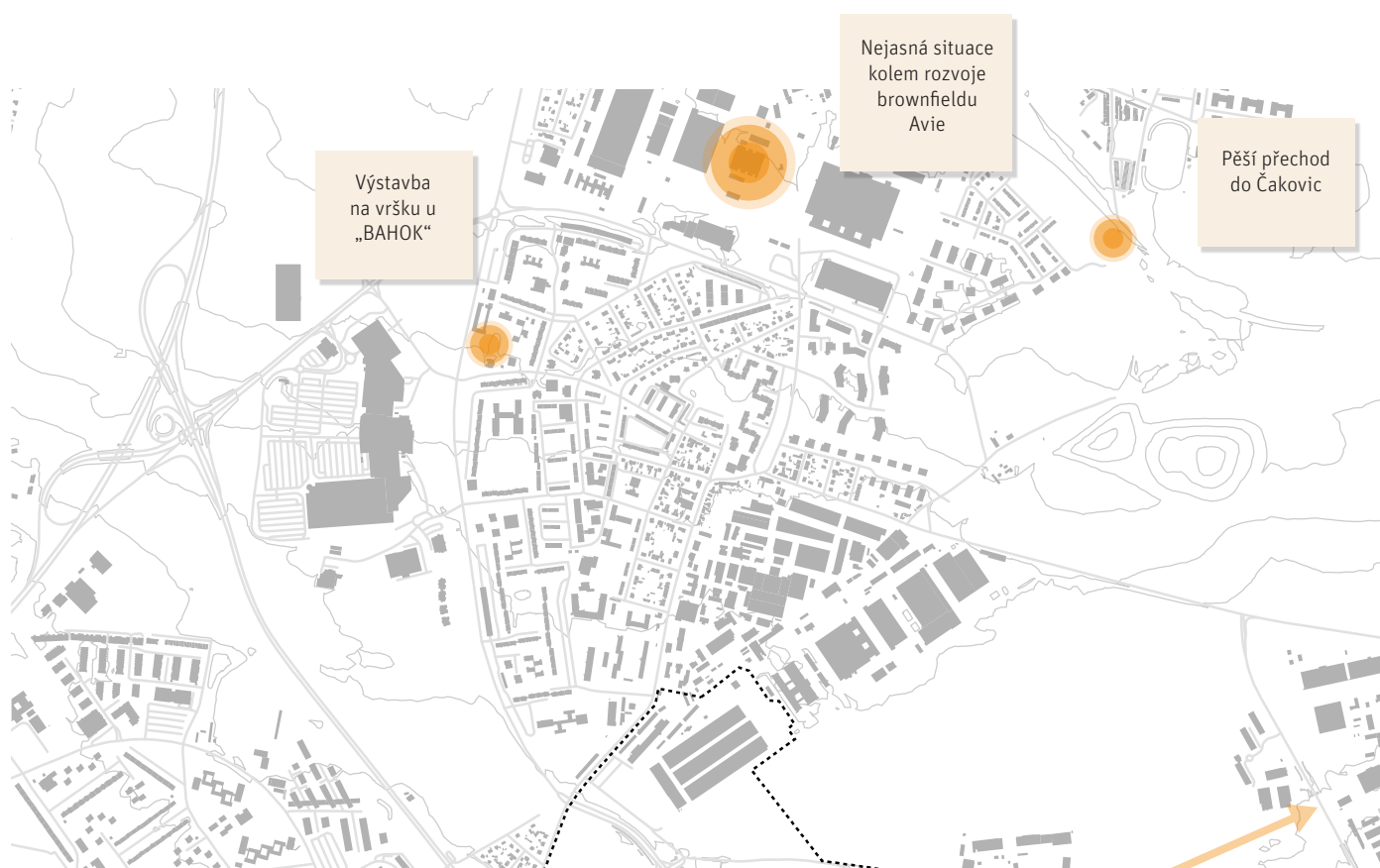
Vstup do areálu Letiště Letňany a Stará Aerovka

Pohled na novou letňanskou zástavbu z lesoparku Letňany

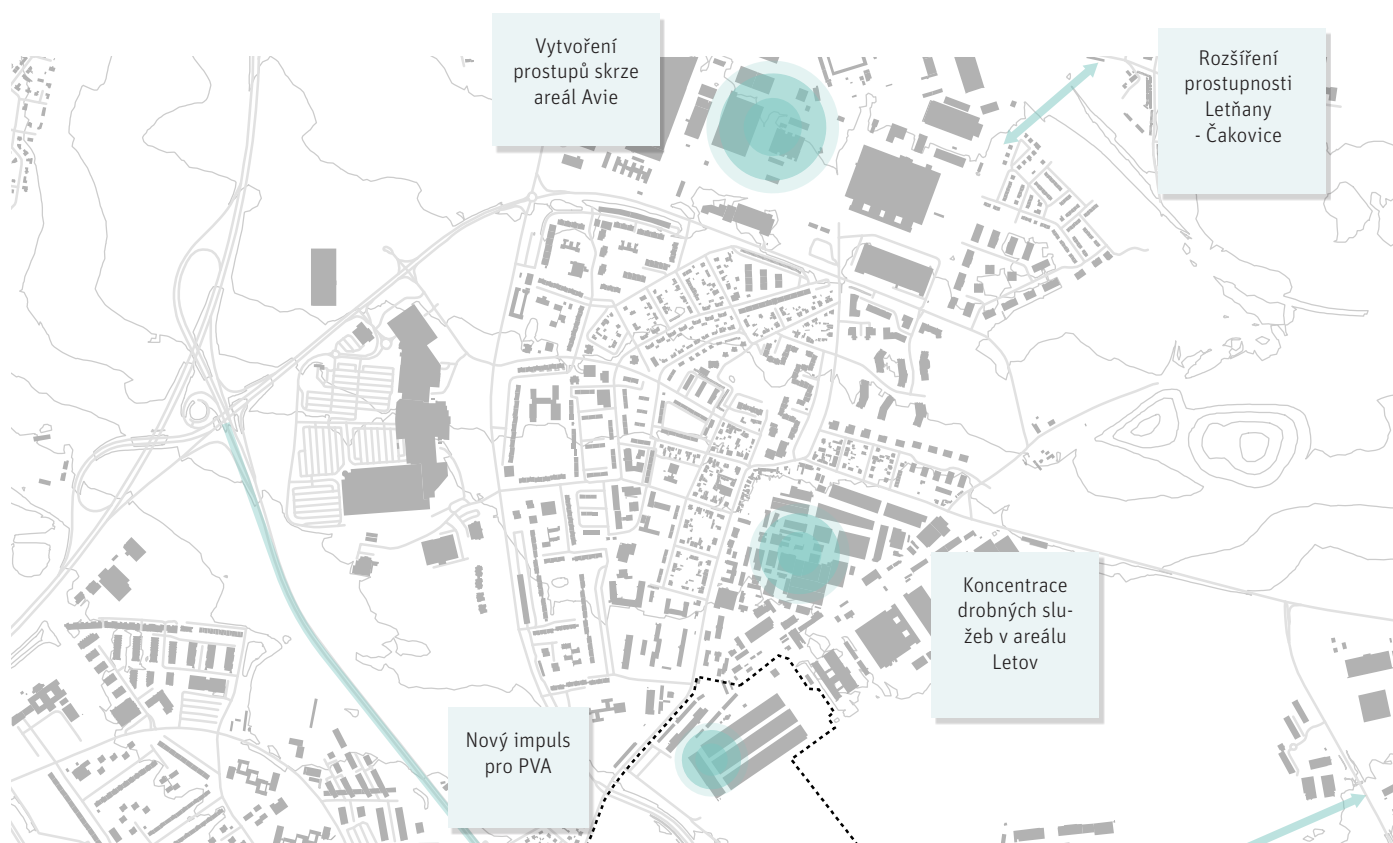
Ohrožující faktory

- Většina aktérů vyjádřila obavu z pokračující nekoncepční výstavby obytných souborů bez adekvátních investic do veřejné vybavenosti a dopravní infrastruktury, která zaručí harmonický chod městské části také v budoucnu. Nerozumí, proč odpovědní zastupitelé povolují další výstavbu, která je ve vnitroblocích sídliště. Více by ocenili strategickou komunikaci radnice Letňan s veřejností v rámci plánování nové výstavby, plánování veřejného prostoru a jeho funkcí, občanské vybavenosti, vegetačních prvků (parky) a adaptaci celé oblasti na klimatickou změnu.
- Panují obavy ze ztráty veřejné zeleně a ztráty příležitosti ji vybudovat v důsledku zahušťování oblíbeného vnitřního veřejného prostředí sídliště dodatečnou výstavbou výškových bytových domů.
- S uzavřením podniků jako Letov a Avie (potažmo ČKD a další) se postupně vytrácí pospolitý duch Letňan založený na podnikovém étosu firem. Kdysi velmi lokálně fungující čtvrť odloučená od centra Prahy získává kosmopolitnější charakter s vyšší mírou anonymity oproti minulým desetiletím.
- Nejasná situace kolem rozvoje brownfieldu Avie. Plán revitalizace ale někteří účastníci výzkumu hodnotili jako zatím nejzdařilejší návrh především kvůli akcentu na občanskou vybavenost a služby.
- Nedostatečná kontrola investorů a developerů v dodržování smluv a vymáhání spolupodílu na vytváření občanské vybavenosti pro obyvatele v nově vznikajících obytných souborech.
- Výstavba na vršku u firmy Bahok (2.10.) nahradí oblíbený prostor pro trávení času s dětmi nejen v zimních měsících. Místo je jedním z mála, které lze využít např. pro sáňkování.
- Plánovaná nová výstavba v řešeném území nebude mít dostatečnou občanskou vybavenost, což povede k dalšímu zatížení okolních čtvrtí.
- Bydlení v Letňanech se stává pro začínající rodiny finančně nedostupné. Riziko zvyšování podílu investičních bytů v novém bytovém fondu.
- Pěší přechod přes železnici u Čakovic (2.11.) nemá adekvátní řešení vzhledem k frekvenci chodců a cyklistů. Je potenciálně nebezpečným místem.
- Obava, že nynější územní plány povolující kapacity výstavby budou překročeny oproti současným očekáváním – vyšší zatížení celé oblasti.
- Dle známých a dostupných informací (mimo jiné prezentovaných IPR Praha) by při realizaci všech připravovaných stavebních projektů měla v drtivé většině zmizet polní zemědělská krajina z katastru Letňan a dalšího okolí – změna charakteru krajiny a s ní spojené identity. Pamětníků stavu před urbanizací extravilánu Letňan je hodně i ve střední generaci.
- Městská část vlastní minimum pozemků pro realizaci své bytové politiky.
- Nedostatečná propustnost z nových areálů na Polaneckého ulici (2.12.) směrem ke stanici metra linky „C“ Letňany.

Příležitosti

- Prostorový rozvoj Kbel, který zafixoval hrany (okraje) obce veřejnou zelení bez možnosti dalšího zastavění – často zmiňovaný pozitivní příklad v oblasti.
- Rozšíření prostupnosti směr Letňany–Čakovice. Čakovice jsou přirozenou součástí žitého prostoru obyvatel (nejen) severní části Letňan.
- Postupně ale pomalu se rozvíjející síť volnočasových kaváren s vyšším standardem služeb, restaurace a cukrárny pro rodiny s dětmi uvnitř Letňan. Atraktivní rodinné podniky nabízejí okolní čtvrti jako Kbely, Čakovice, Ctěnice, Vínů – cíle vycházejí z obyvatel Letňan.
- Rovinatý, logicky členěný rastr Letňan s mnoha vysoce esteticky hodnocenými ulicemi je ideální pro rozvoj bezmotorové dopravy.
- Areál průmyslového parku Letov (2.13.) by se mohl lépe začlenit do veřejného prostoru Letňan. Ze strany Toužimské ulice podporuje prostupnost a je hodnocen jako esteticky nerušivý, byť jsou skladovací haly v přímém kontrastu s rodinnými domy v této ulici.
- Revitalizace brownfieldu bývalé továrny Avie (2.14.) na nový, široce využitelný prostor, který dodá Letňanům chybějící infrastrukturu a podněty pro další desetiletí v oblasti udržitelného bydlení, ekologie a dopravy.
- Vytvoření prostupů skrz bývalý areál Avie (2.14.) s cílem propojit Čakovice s Letňany a tím napomoci řízenému a harmonickému rozvoji celé oblasti.
- Rekultivace sadů na Klíčově s cílem zvýšené průchodnosti mezi Vysočany a řešeným územím skrz vysočanský svah. Krocínka a částečně i Klíčov mají silné vazby na Vysočany. Nezanedbatelné jsou i vazby obyvatel Letňan na Vysočany, a to nejen stran dopravního napojení metra linky „B“ do centra a zpátky, ale také na místní komerční a občanskou vybavenost (zdravotnictví, samospráva).
- Dokončení projektu Via Sancta v širším okolí řešeného území, která by dodala místu silný prvek identity a ukotvení v prostoru.
- Odhlučnění Kbelské ulice (problémy Klíčova, Krocínky, Proseku i Střížkova).
- Nový impuls pro PVA EXPO PRAHA by mohl přinést nové příležitosti pro zaměstnání obyvatel okolních městských částí a nabídnout nejen Letňanům nízkoprahový prostupný prostor s komerční vybaveností.
- V areálu Letov (2.13.) se koncentrují drobné služby a restaurační provozy. Ulice Beranových těží z kupní síly v Letově, zároveň navazuje na nejstarší část obce. Letov doplňuje některé prvky nedostatkové občanské vybavenosti (mateřské školy).
- Obecným potenciálem pro řešené území je definovat a řešit sociální problematiku místních obyvatel. Společenská situace v oblasti je dynamická a pro matky samoživitelky, seniory a další ohrožené skupiny obyvatel je stále těžší najít v oblasti dostupné bydlení, které by jim umožnilo v klidu dožít nebo pěstovat rodinný život.

Veřejný prostor spojitých území

- Park Přátelství na Proseku – oblíbený park s komplikovanou dostupností z Letňan.
- Vysočany, se současným náměstím OSN, byly od dostavění sídliště v Letňanech hlavní spádnici (společně s Libní), kterou se dalo dostat k další městské vybavenosti v širší části města. Vysočany nabízejí propojení do mnoha okolních městských částí. Dostavění metra na stanici Českomoravskou v 90. letech ještě akcentovalo význam Vysočan. Dostavění metra linky „C“ tuto inklinaci mírně oslabilo. Posilují ji ale dálkové spoje autobusu mířící do dalších čtvrtí Prahy. V 90. letech byla populární Palmovka, nyní začínají získávat popularitu opět Vysočany kvůli jednoduché dostupnosti autobusem z Letňan. Linky autobusů nabízejí mnoho příležitostí po celé délce své cesty (OC Prosek, OC Fénix – snadno dostupné jedním frekventovaným spojením).
- Z jihu letňanského sídliště chybí zelený koridor pro chodce, který by nabídl kultivovaný, přehledný a bezpečný vstup na metro linky „C“.
- Nutnou podmínkou pro další výstavbu v řešeném území je synergie s okolními městskými částmi, doplnění občanské vybavenosti a pozitivní přínosy pro obyvatele severní terasy s minimálním nárůstem indukované dopravy v oblasti.
- Kvůli překážkám, které v krajině vytvořily dopravní tahy Kbelské a Liberecké, velmi oslabila vazba na Prosek a Ďáblice, které byly ještě v 90. letech 20. století součástí širšího okolí Letňan. Nejen děti si chodily na Ďáblicko-letňanské pomezí hrát. Prostupy jsou stále poptávány, jelikož severní okraj výstavby na celé severní terase města je velmi atraktivní pro sport a trávení volného času. Širší výběr trávení volného času má především mladší generace obyvatel Letňan.
- Inklinace mladých lidí, především pak rodin s dětmi, je v současnosti (nepřekvapivě) především do Čakovic a do Kbel. Kbely jsou obecně velmi pozitivně vnímány jako dobré místo pro život s pospolitou a aktivní komunitou. Zatímco dříve stabilizované oblasti Letňan žijí často svým poklidným životem, novousedlíci v resortech na severovýchodě Letňan kulturně tíhnou právě ke kolektivům, jako je ten kbelský. Prales s ekocentrem, veřejný prostor v centrálním parku s občanskou vybaveností, propojující letňanský lesopark, to vše jsou prvky, které se lidem líbí a v Letňanech absentují. Z výpovědí účastníků výzkumu je zřetelné, že se stírá ostrá hranice mezi Kbely a Letňany. Kolektiv kbelských obyvatel si je vědom atraktivity jejich veřejného prostoru a institucí (především školství). Kbely to ale vrhá do nekomfortní situace, jelikož na své veřejné akce a instituce nabalují příliš mnoho pozornosti. Mezi jednotlivými městskými částmi existují markantní kulturní rozdíly, které skýtají rizika pro všechny strany.

Prostupnost a bariéry

- Největší potenciály vytvoření nové postupnosti z hlediska potřeb účastníků výzkumu jsou orientovány směrem do Čakovic a následně západním směrem Prosek/Ďáblice. Prostupnost směrem na východ je nyní nejnepreferovanější pro volnočasové využití.
- Letňany ztratily pěší postupnost do Ďáblic (Liberecká ulice 2.7.) – poptávka po prostupu dále do Ďáblického háje, Čimického háje, Troji a k Vltavě je živá.
- Březiněves je pěšky či na kole dostupná jen velmi nekomfortně a krkolomně.
- Letňany jsou prakticky odstřiženy od nejbližší sousední čtvrti Prosek Kbelskou ulicí – bariéra je i mentální, inklinace k Proseku se příliš nezmiňuje. Prosek je nyní, vyjma jedné lávky, dostupný především motorovými prostředky včetně autobusu MHD. Část katastru Letňan je za Kbelskou ulicí prakticky na území Proseku, což v mnoha ohledech komplikuje tamním obyvatelům životní situaci.
- Areál Letov, společně s letňanským výstavištěm PVA EXPO PRAHA a oplocenkou sportovního letiště Letňan vytvořily natolik kompaktní bariéru, že jihovýchodní část Letňan mizí z uvažování o veřejném prostoru. Okolí řešeného území je sporadicky využíváno k prostupům či ke sportovním účelům, což v minulosti (před oplocením letiště) nebylo zvykem. Oblast letiště byla bohatě navštěvovaná. Pro některé účastníky výzkumu je zhoršená postupnost pozitivním faktem, jelikož fixuje klid v oblasti. Ale pro obyvatele budoucího rezidenčního bydlení v Kbelích (Skanska) představuje chybějící cestní síť směrem ke stanici metra linky „C“ Letňany riziko.
- Veselská ulice nepůsobí dojmem ulice obytné (těžko využitelný veřejný prostor s nedefinovaným parkováním).
- Vyjma vnitřního prostředí zastavěné části Letňan je veřejný prostor neuzpůsobený a nepřívětivý k bezmotorové dopravě. Pro cesty na stanici metra linky „C“ volí obyvatelé především autobusovou dopravu.
- Areál PAL (Park Kbely) je prostorovou bariérou oddělující Kbely od řešeného území.
- Současný areál letňanského výstaviště nebyl zmiňován jako součást veřejného prostoru Letňan. Je spíše opuštěnou tranzitní oblastí směrem na metro linky „C“ Letňany. Je možné ho považovat za bariéru, přestože jižní okraj sídliště Letňany je klidným místem rezidenčního bydlení, které tvoří přirozený okraj této čtvrti.
- Čakovice jsou obecně špatně dostupné přes železniční trať pro bezmotorovou dopravu. Motorová doprava indukuje mnohdy zbytečný provoz v ulicích Tupolevova a Kostecká.
- Chybí adekvátní náhrada za pěší a cyklostezky po sportovním letišti – po jeho obvodu. Zmizela také další občanská vybavenost (restaurace).
- Existuje plán na propojení Klíčova s řešeným územím pomocí Via Sancta – mohlo by vzniknout nové pěší přemostění přes Kbelskou ulici.
- Svah severní terasy je dobře dostupný v oblasti Krocínky pod Klíčovem, kde mezi těmito areály existuje kulturní i historická vazba. Od Klíčovských sadů vytváří svah bariéru umocněnou neprostupnou Novopackou ulicí (vysočanská radiála).

Dostupnost a doprava

- Městská hromadná doprava je v oblasti Letňan oblíbená. Autobusové spojení funguje dobře ke stanici metra linky „C“ Letňany, směrem do Vysočan, ale také na Prosek. Taktéž spojení se Kbely je komfortní a dostatečně frekventované. Slabší dostupnost je směrem na sever do Čakovic, Březiněvsi a dalších obcí. Tyto směry jsou poptávané, jelikož minimálně Čakovice tvoří s Letňany přirozeně fungující celek, a především obyvatelé z nových bytových resortů navštěvují Čakovice běžně kvůli zábavě, občanské i komerční vybavenosti. Komfortní spojení autobusy na metro je i ze severních částí Letňan u bývalé Avie, což účastníci výzkumu hodnotí jako klad bydlení v oblasti. Do budoucna bude poptáváno spojení MHD skrz bývalou Avii (2.14.) směrem do Čakovic.
- Kritické poznámky směřují k vytíženosti hlavních dopravních tahů pro individuální automobilovou dopravu. Ta je dle hodnocení účastníků výzkumu přetížená již nyní a s obavami vzhlíží k dostavování dalších bytových resortů, které indukují další dopravu. Bez nadřazených dopravních projektů (tramvaj, železnice, severní část silničního obchvatu Prahy – Pražského okruhu a další) se může situace dramaticky zhoršit. Nová výstavba by měla v maximální možné míře akcentovat pěší prostupnost, akcentovat schéma města krátkých vzdáleností a doplnit občanskou vybavenost (školství, zdravotnictví) tak, aby se minimalizovaly cesty automobilem. Informátoři opakovaně uváděli, že pro každodenní potřeby není nutné v Letňanech používat osobní automobil – prakticky všechny cíle uvnitř hlavního města jsou snáze dostupné MHD.
- Letňany těží z rychlého napojení na centrum města linkou metra „C“. Dostupnost Letňan zvýšila atraktivitu tohoto místa nejen pro rodinné bydlení. Populační mocnost této oblasti se zvyšuje a většinu účastníků výzkumu byly známy další stavební projekty v katastrech Letňan i okolních městských částí. Stále aktuální je i přestup na linku metra „B“ na Vysočanské díky tamní vysoké občanské a komerční vybavenosti a prakticky totožné dojezdové době do centra města. Směr Vysočany má další výhodu, tím je rychlé spojení autobusem do dalších severních a východních částí města (Žižkov, Černý Most atd.).

Občanská vybavenost

- Letňany disponují většinou běžných služeb a obchodů v docházkové vzdálenosti od bydliště bez potřeby používat automobil. Nabídku bohatě doplňuje OC Letňany, Globus Čakovice a další korporátní supermarkety v oblasti.
- Volnočasové aktivity pro děti, mládež i seniory jsou v oblasti dostupné. Je zde dětský klub Slunečnice, Motýlek, plavecký bazén pro děti a velký plavecký bazén Laguna. Kapacity jsou ale nedostačující a účastníci výzkumu by ocenili vyšší lokální nabídku a dostupnost.
- Díky generační obměně obyvatel Letňan a okolí a nově přicházejícím rodinám se z Letňan stává současnější a kosmopolitnější čtvrť s vyššími nároky obyvatel na trávení volného času a konzumaci služeb. Kulturně začínají Letňany zaostávat za Kbely i Čakovicemi. Tyto obce podporují rozvoj lokální/komunitní kultury, která mimo jiné kultivuje i politickou debatu, čímž může komunita efektivněji promlouvat do témat prostorového rozvoje.
- V Letňanech jsou poptávány služby charakteristické pro rozšířené centrum hlavního města, jako jsou restaurace, fitness centra, kavárny, čítárny, dětské herny a další volnočasové služby spojující potřeby dětí i rodičů. Nejslabší oblastí je nabídka kulturních služeb, včetně komunitních center, společenských sálů apod. Za těmito službami není problém dojet do centra města, nicméně účastníci výzkumu by je ocenili v místě svého bydliště.
- Zdravotní služby jsou v oblasti nedostatkové a pravidelnou lékařskou péčí (pediatrii, stomatologii, gynekologii) je třeba hledat především mimo Letňany.
- Téma nové nemocnice se vyskytuje v hovorech často, a to nejen proto, že kapacity okolních poliklinik jsou nedostačující a Fakultní nemocnice Bulovka nemá dobrou reputaci. Pokud o možnostech nemocnice sami účastníci výzkumu hovořili, tak to bylo ve chvíli, kdy jsme diskutovali o možnosti výstavby v řešeném území.
- Účastníci výzkumu, kteří mají děti ve věku povinné školní docházky nebo v mateřských školách hovoří o veliké nejistotě z budoucích kapacit školních zařízení.

Vztah řešeného území k Letňanům

Řešené území projektu, tedy současná, převážně polní plocha má pro obyvatele Letňan několik významů.

- Přestupní bod (autobus/automobil/metro) – obyvatelé Letňan se na zastávku metra „C“ Letňany dostávají především pomocí autobusových linek z ulic Tupolevova a Beranových, kde je vysoká frekvence dojíždky.
- Rekreační místo – jde o tranzitní bod, kudy lze procházet několika cestami. Místo nenabízí funkci, která by umožňovala pobýt déle v místě. Sportovní letiště Letňany nebylo zhruba před deseti lety oploceno a fungovalo jako oblíbený veřejný prostor. Nyní je řešené území do velké míry vyčleněno z mapy aktivit.
- Převážně polní, nezastavěný charakter v současnosti nezatěžuje okolní čtvrti. Účastníci výzkumu jsou rádi, že jde o otevřenou krajinu, která je opozicí k zastavěnému charakteru Letňan.
- Řešené území je téma v kontextu dalšího stavebního rozvoje v katastru Letňan. Další rozvoj je kontroverzní téma.
- Území má z Letňan, z pohledu účastníků výzkumu, vazbu především na Kbely. Vazba je posílena pokračující bytovou výstavbou v blízkosti kbelských kasáren.

Cyklostezka při ulici Tupolevova

Volné pozemky mezi ulicemi Tupolevova a Prosecká

Výstup ze stanice metra C Letňany

REFERENČNÍ ÚZEMÍ KBELY

Charakteristika území a hlavní souvislosti

Při vymezení Kbel narážíme na zajímavý rozpor mezi katastrální správou a zažitou představou o hranicích čtvrti mezi jejími obyvateli. Účastníci výzkumu ohraničují Kbel z východu železniční tratí (3.1), případně Pralesem (3.2) a golfovým hřištěm (3.3), ze severu zástavbou, ze severozápadu také koncem zástavby (3.4.), případně letňanským lesoparkem (3.5), z jihu vojenským letištěm Kbel (3.6) a z jihozápadu tratí, zástavbou a ulicí Hornopočernická (3.7.). Ukazuje se tak, že Kbel mají své hranice, které se do velké míry shodují se zastavěnou částí a oblíbenými plochami zeleně. Směrem na jihozápad však uvažování naráží na areál PAL (Park Kbel 3.8.) a novou výstavbu za areálem kasáren (3.9.), kde pocitově Kbel končí, ovšem samozřejmou součástí jsou Kbeličky (3.10.), případně samotný areál kasáren.

Městská část má převládající charakter zahradního města s mnoha rodinnými domy doplněnými nízkými domy bytovými. Samostatnost městské části nabízí klidné bydlení s přehledem o situaci ve veřejném prostoru prakticky v každé její části. Kontroly veřejného prostoru, kde nedochází ke střetům ohledně nároků na prostor, v poslední době naráží na nové podněty přicházející s novými obyvateli obytných celků na jihozápadním okraji katastru obce. Noví obyvatelé s sebou přinášejí novou poptávku po užívání veřejného prostoru, což může vést k neshodám ohledně toho, co je a co není veřejný prostor (například problém parkování na veřejných komunikacích před rodinnými domy).

Kbel jsou vnitřně velmi živou městskou částí s mnoha prvky pospolitého života, kde se dotazovaní obyvatelé cítí dobře a netají se spokojeností s vedením městské části. Probíhá intenzivní vnitřní komunitní kontrola kroků radnice, a pokud širší společenství nesouhlasí s jistým záměrem, tak je schopné ozvat se např. peticí. Jsou jasně ohraničenou čtvrtí, kde se vzájemně neruší obytné celky, které spolu sousedí. Díky velkému počtu rodinných domů v osobním vlastnictví je ve Kbelích patrná generační návaznost – mladší generace bydlí v domě svých rodičů, který oni postavili nebo zakoupili.

Uvnitř Kbel, i přes jejich relativně malé území, nalezneme několik celků. Starší obyvatelé pamatují rozvoj sídliště I. a sídliště II. Ta byla postavena ke konci 50. let, kdy byly Kbel zahrnuty do okresu Praha-sever, a směrem k Víně navázala na původní vesnickou zástavbu. Kbelská sídliště zahrnují domy o 3, maximálně 4 patrech a dohromady tvoří velmi malý a kompaktní komplex. Především sídliště II., jehož páteř tvoří ulice Katusická, Letců a Novákovo náměstí, je tradičním bydlíštěm aktivních starousedlíků. V oblasti jsou městské byty, které úřad městské části pronajímá především lidem zaměstnaným ve Kbelích. V ulici Katusická tak například žije několik učitelů/učitelek místní základní školy. Komunitní charakter sídliště je také posílen několika obchody. Je tu večerka, řeznictví nebo třeba kadeřnictví.

Důležitou oblastí pro fungování Kbel je Centrální park (3.11.). Vznikl před 14 lety ze zahrádkářské osady, která sahala až k Víně potoku. Park je pro obyvatele zásadním místem setkávání a pořádání společenských akcí, na kterých mají možnost se potkávat, seznamovat. Díky parku a akcím, které v něm organizuje především úřad městské části, se posiluje společenská soudržnost místních obyvatel. Park je důležitý i pro další tzv. novousedlíky z okolních čtvrtí, kteří se nastěhovali do nové výstavby, která je většinou na okraji Letňan a nenabízí prakticky žádné kulturní, společenské ani komunitní vyžití.

Z okolních území Kbel představuje pro obyvatele zásadní místo na vycházky Ekocentrum Prales (3.2.), lesopark Letňany (3.5.) a golfové hřiště za Pralesem (3.3.). Především v době lockdownů kvůli nemoci covid-19 si obyvatelé Kbel oblíbili golfové hřiště za Pralesem. Toto hřiště bylo vystavěno, ale nikdy nebylo provozováno. Jeho plot tak brzo obyvatelé překonali a začali ho hojně využívat na procházky se psy, s kočárky nebo na malých rybnících ke koupání a bruslení.

Oblastí, která pro obyvatele Kbel představuje bariéru v jejich pohybu, je areál PAL (Park Kbel – průmyslový areál – 3.8.). Kromě nové Billy a drogerie Rossmann na rohu ulic Mladoboleslavské a Polaneckého je neprůchodný.

Někteří obyvatelé Kbel mají v souvislosti s další výstavbou kolem ulice Polaneckého (3.9.) obavy z budoucího nedostatku míst ve školách, z přeplněnosti obchodů a ztráty komunitního, vesnického, charakteru. Lidé si cení toho, že na ulici na akcích potkávají známé tváře. Noví obyvatelé jsou neznámým elementem v jinak vysoce kompaktní komunitě.

- Nová výstavba dominantně navazuje v jihozápadní části (3.9.), kde Kbel postupně přecházejí v uzavřené průmyslové a vojenské areály. Nová výstavba může vytvořit koridor prostupující veřejný prostor, pravděpodobně ale bez parteru a veřejné vybavenosti. Kapacity občanské vybavenosti s přibývajícím výstavbou v katastru Kbel nebudou dostačovat. Výstavba v řešeném území je ale příležitostí tento deficit vyrovnat.
- Případy střetů mezi novousedlíky a starousedlíky se ve Kbelích v minulosti objevily. Jejich základem jsou rozdílné potřeby a rozdílné úhly pohledu na možnosti veřejného prostoru a občanské vybavenosti. Při plánování nové výstavby by se mělo dbát na koordinovaný proces integrace nových struktur a obyvatel do celku spolupracujících městských částí ve svém okolí.
- Nastupující generace rodičů s malými dětmi je výraznou silou formující veřejný prostor a povahu vzdělávacích institucí. V poměrně sevřené skupině lidí, kteří se osobně znají, určují akcenty pro charakter veřejných funkcí. Kbel jsou živou čtvrtí, která umí artikulovat svoje potřeby.
- Existuje zde mnoho sportovních, volnočasových a rodinných klubů a organizací, které sdružují především místní obyvatele.

Veřejný prostor

Všichni účastníci výzkumu hodnotili rozvoj veřejného prostoru ve Kbعلích pozitivně. Lidé pochvalně hodnotí omezení nové výstavby a kladou svou čtvrť do protikladu vůči okolním Letňanům nebo Proseku, kde podle nich výstavba přesáhla únosnou míru. Zlomovými body v rozvoji veřejného prostoru bylo vystavění a otevření Billy v Žacléřské ulici, jejíž předprostor nyní alternuje chybějící náměstí. Stavba Centrálního parku na místě bývalého statku v roce 2008 dodala obci nový impuls, ze kterého těží komunitní pospolitost obce do současnosti. Park je nejenom relaxačním prostorem, je především arénou pro kulturní a pospolitý život obyvatel. Dalším mezníkem byl vznik letňanského lesoparku a Pralesy s přilehlým ekocentrem, které nabízí možnost pronajmout si záhon nebo navštěvovat zvířata a workshopy pro děti. Těmito ohraničenými plochami zeleně se zabránilo jejich zastavění a díky nim jsou Kbely stále z větší části obklopeny přírodou.

Pro vztah lidí k veřejnému prostoru byla důležitá stavba kostela sv. Alžběty v roce 2004. Věřící ze Kbel nemusí docházet do kostela do okolních čtvrtí, ale vytvořili vlastní komunitu uprostřed své čtvrti. Kostel je dalším z řady prvků ve Kbعلích, který má význam i pro okolní městské části, soustřeďuje i „přespolní“ návštěvníky.

Pro mladou generaci znamenalo ztrátu zásadního prostoru zrušení klubu Třináctka, který byl na adrese Semilská 100, kde je dnes prodejna kebabu. Jako hlavní změnu k horšímu účastníci výzkumu pociťují uzavření veřejnosti letňanského letiště, jak někteří říkají svazarmovského letiště. Obyvatelé vzpomínají na pozitivní hodnoty, jako je možnost běžkovat, procházet se se psy, jezdit na motokárách, které jim otevřené letiště nabízelo.

Kbely jsou ve svém vnitřním fungování ukázkovým příkladem města krátkých vzdáleností. Nabízí dobrou komerční vybavenost, kvalitní občanskou vybavenost a oblíbený veřejný prostor s mnoha příležitostmi pro sport, relaxaci, setkávání se a rozvíjení komunitního života. Chybějící funkce této původně vesnické struktury, nyní hlavně zahradního města, se nacházejí v blízkých čtvrtích – v Letňanech nebo ve Vysočanech a Čakovcích.

Hodnoty

- Kbely skýtají výhody vesnice i města zároveň. Kvalitní veřejný prostor, sociální a komunitní zázemí, dopravní dostupnost (kromě autobusové dostupnosti na metro je pro mnoho obyvatel zásadní také vlakové spojení) a služby.
- Kvalitní a rozsáhlé plochy parkové zeleně a dalších nezastavěných prostranství včetně volné zemědělské krajiny (oblasti Centrálního parku (3.11), letňanského lesoparku (3.5.), Pralesy s ekocentrem (3.2) a golfového hřiště (3.3.).
- Veřejný prostor je funkčně protkán dostatečnou sítí cyklotras.
- Otevřenost Kbel, především na sever a západ, dává obyvatelům možnost bez větších překážek procházet do Letňan, Čakovice, Ctěnic, Vínore a Satalic.
- Stav veřejného prostoru prospívá nízkoprahová diskuse mezi zastupiteli a veřejností, která vytváří prostor pro společenské aktivity a akce socializačního charakteru. Z těchto předpokladů kombinovaných s malou rozlohou Kbel a také menší hustotou zalidnění vyplývá jejich komunitní charakter.
- Veřejný prostor je pod drobnohledem veřejnosti, existuje většinová spokojenost se stavem jeho údržby a zároveň je „zabydlen“ obyvateli Kbel a jejich aktivitami, které mu dodávají společenský život.
- S vesnickým charakterem souvisí také klid, který obyvatelé vyzdvihují.
- Hodnotou veřejného prostoru je i hustá síť dětských a venkovních sportovních hřišť, která jsou přístupná všem. Kromě veřejně přístupných sportovišť obyvatelé Kbel hojně využívají sportovní areály, které jsou v dobrém stavu a představují pozitivní místo veřejného prostoru.
- Pro rezidenty je přidanou hodnotou nízká kriminalita.
- Centrální park do jisté míry alternuje funkci náměstí.
- Určité centrum Pralesy tvoří Dřevák, což je dům na oploceném pozemku, který provozuje ekocentrum Prales. Dřevák (3.2) je možné si pronajmout na soukromé akce. Využívá ho například základní škola pro akce s dětmi a setkání s rodiči.
- Ekocentrum Prales (3.3.), které se nachází v jižní části Pralesy, je také oblíbeným místem pro školy a rodiny s dětmi. Nabízí jim různé programy a workshopy zaměřené na přírodu, zvířata, tradice a ekologii.
- Koncentrace služeb u prodejny Billa v Žacléřské ulici.
- Obyvatelé Kbel jsou zvyklí na sociální kontakt kolem malých funkčních uzlů v podobě koncentrovaných prodejen, služeb, stanic MHD či odpočinkových míst v parkové zeleni. Oceňují tento způsob užívání veřejného prostoru.
- Restauranční služby v centrálním parku jsou velmi oblíbené a pro mnohé účastníky výzkumu jsou vzorem pro spojení více volnočasových funkcí (park, občerstvení, kvalitní gastronomie, klid, orientace na rodiny).

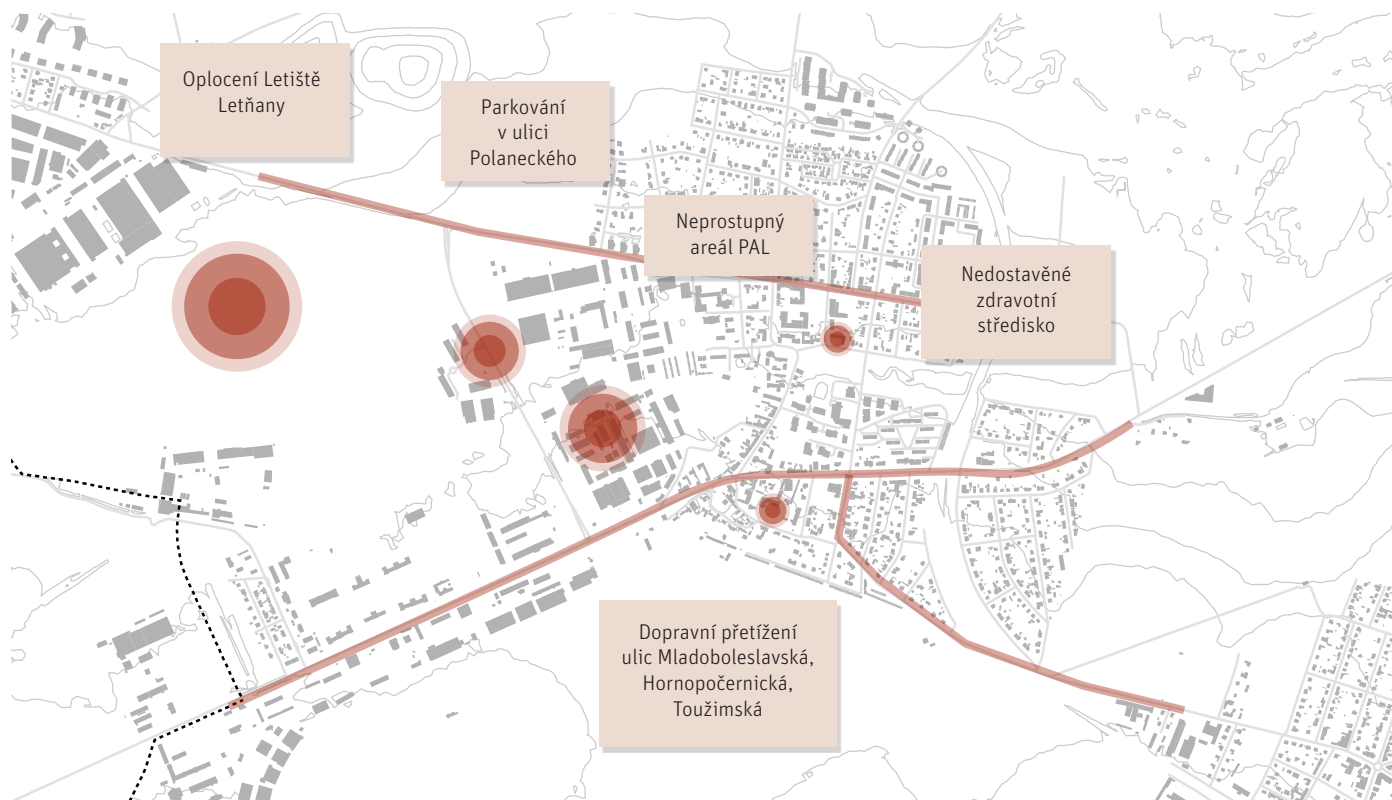
Lesopark Letňany

Nová komerční vybavenost v bývalém areálu PAL, Kbely

Deficity

- Nedostatek vnitřních prostorů pro konání kulturních akcí – malá knihovna (malý fond knih, omezené sekundární aktivity), Lidový dům (přílišná velikost a cena).
- Parkování – především kolem novostaveb poblíž Polaneckého (3.9.) ulice (střety mezi obyvateli) a v okolí VŠ Palestra (studenti dálkového studia dojíždějící automobily).
- Dopravní přetížení ulic Mladoboleslavské, Hornopočernické a Toužimské – jsou využívány jako tranzitní tahy při problémech na komunikacích.
- Volnočasová vybavenost pro dospívající děti – poptávka po skateparku, místo na sprejování, bazén, více sportovních možností, ale také alternativní vzdělávací instituce.
- Tradiční služby jako řezník či opravy/úpravy oděvů mizí a pak chybí.
- Nепrostupný a s okolím nekomunikující areál PAL (Park Kbely – 3.8.).
- Oplocené a uzavřené letňanské letiště (oploceno teprve před cca 10 lety, předtím časté místo vycházek místních obyvatel – 3.13.).
- Nedostavěné zdravotní středisko – stavební průtahy znejišťují obyvatele.

Nová zástavba v ulici Polaneckého

Lesopark Letňany

Letiště Letňany

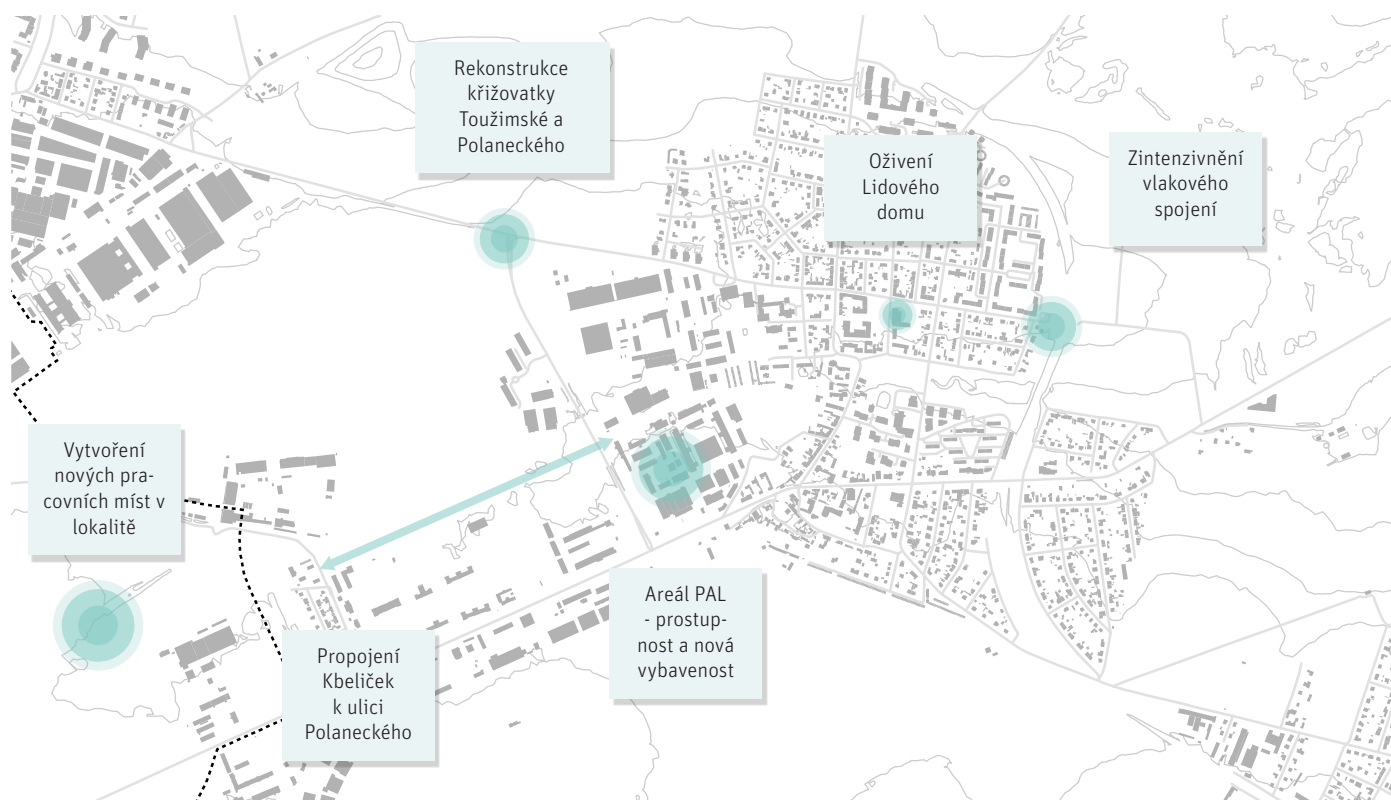
Ohrožující faktory

- Obavy z nové výstavby (bytové, průmyslové atd. včetně řešeného území) – dopravní komplikace, nevybudované kapacity občanské vybavenosti (viditelný typický problém v Letňanech), zatížení veřejného prostoru (hlavně pak nemnoha místních parků, letňanský lesopark je přetížen již v současnosti).
- Existence ubytoven pro zahraniční dělníky uvnitř obce vyvolává otazníky a nervozitu z nejistoty.
- Obavy ze zavedení modrých zón kvůli zvyšujícímu se počtu obyvatel města.
- Ztráta prostorové vzdušnosti v parcích typu Prales, Havraňák (3.14.) nebo i na golfovém hřišti díky novým obyvatelům dalších bytových resortů z Letňan a Kbel. Pocit stísněnosti známý z letňanského lesoparku.
- Budoucí oplocení golfového hřiště, které se během pandemie covid-19 stalo přirozenou součástí využívané zelené plochy.

Příležitosti

- Rozvoj cyklotras, rekonstrukce křižovatky Toužimské a Polaneckého ulice směrem k lesoparku Letňany – problém průjezdnosti vyřešit nadjezdem pro cyklisty přes Toužimskou (3.16.).
- Areál PAL (Park Kbely – 3.8.) se stane prostupným místem s novou občanskou vybaveností (např. větší knihovna).
- Výstavba nové základní školy v pásu mezi Kbely a řešeným územím (např. v areálu PAL – 3.8.).
- Nová čtvrť v řešeném území v podobě kompaktního města s blokovou strukturou a obchodním parterem (ten novostavbám ve Kbelích chybí). Vytvoření nových pracovních míst v lokalitě.
- Zintenzivnění vlakového spojení s Prahou, elektrifikace trati jako řešení narůstající individuální automobilové dopravy.
- Častější trasy autobusových linek přes intravilán Kbel – komfortnější hlavně pro seniory a lidi se sníženou možností mobility.
- Oživení kulturního Lidového domu např. stálým divadelním souborem. Vybudování kulturní instituce, která jinak celé lokalitě zcela chybí.
- Vybudování velkého bazénu a kinosálu.
- Propojení Kbeliček a Kbel severem k Polaneckého ulici (3.15.). Toto propojení, které by mohla přinést nová výstavba, by kromě snadnější průchodnosti ze Kbeliček do Kbel a naopak mohlo znamenat i dopravní úlevu Mladoboleslavské, potenciálně pro celé Kbely.
- Rozšiřování sportovišť, kapacit kroužků a příměstských táborů pro dospívající děti. Vznik prostorů pro parkour, skateboardové rampy a většího výběru vzdělávacích programů.

Veřejný prostor spojitých území

Kbely jsou pro řadu obyvatel z okolních čtvrtí (především z Letňan) velmi atraktivním místem, což generuje otázky ohledně udržitelné míry návštěvnosti a užívání občanské vybavenosti. Obyvatelé Kbel na zájem o svou čtvrť reagují smíšeně. Na jednu stranu pociťují hrdost, že Kbely jsou natolik kvalitní a nabízejí takové vyžití, že se sem sjíždějí lidé z daleka. Na stranu druhou identifikují v těchto aktivitách pro Kbely riziko – již nyní bojují s nedostatkem míst ve školách a sportovních klubech. Kbely v mnoha ohledech saturují potřeby širšího okolí severní terasy hlavního města v míře, která naráží na vlastní kapacity.

- Volnočasové preference obyvatel Kbel vedou do okolní parkové a lesoparkové krajiny směrem do středních Čech (Vinoř, Ctěnice, satalická obora, Čakovice, Líbeznice). Oblast Letňan, Proseku a vysočanského svahu příliš příležitostí k trávení volného času nenabízí.
- Letňany nejsou skloňovány příliš pozitivně, hlavně pro hustotu zalidnění a zastavěnosti.
- OC Letňany je důležitým místem nákupů a návštěv občanů Kbel. Pravidelně navštěvují také další obchody z nákupní zóny (Globus, Decathlon atd.). Návštěvy jsou však utilitární a jednorázové.
- Černý Most je relevantním a navštěvovaným místem z hlediska nákupních příležitostí.
- Prosek je pro svou polikliniku a koncentraci dalších lékařských oborů přirozeně využíván a navštěvován. Stav pravděpodobně souvisí s rekonstrukcí zdravotního střediska ve Kbelích.
- Posledním velkým tématem souvisejícím s okolním územím je koupání. Kromě letňanské Lagoony je velmi oblíbené koupaliště v Čakovicích a Aquacentrum Šutka v Kobylisích. V okolí se ke koupání využívají také přírodní útvary jako rybník u Staré Boleslavi.

Prostupnost a bariéry

- Kbely jsou ve svém vnitřním prostředí velmi dobře prostupné, takřka bez bariér.
- Většími bariérami ve Kbelích zůstává železnice, která v jižní části Kbel pod Mladoboleslavskou ulicí postrádá přechod, ulice Mladoboleslavská a ulice Hornopočernická – ani jedna z těchto silnic není pro své automobilové vytížení ideální pro cyklisty, kteří tudy projíždějí.
- Bariéru tvoří letňanské letiště, které byli účastníci výzkumu zvyklí využívat a nyní jim je v tom zabráněno.
- Silnice Toužimská a její křížení s ulicí Polaneckou je komplikovaně průchozí přes křižovatku – chodci, cyklisti (3.16).
- Většina současných cest po východní hraně Pralesy je směrem ke golfovému hřišti neprostopná. Golfové hřiště je neoficiálním veřejným prostorem, zato značně populárním.
- Areál PAL (3.8.) tvoří velkou bariéru mezi Kbeli a ulicí Polaneckou. Tato bariéra nepřekáží ani tak obyvatelům Kbel, kteří nemají proč ji překonávat, ale bude limitující pro obyvatelé novostaveb v Polanecké ulici a okolí.
- Ulice Toužimská podél lesoparku a ve velké části Mladoboleslavská jsou bariérami rozdělujícími vnitřní část Kbel.

Dostupnost a doprava

- Pro napojení na okolní oblasti jsou pro obyvatele Kbel hlavními dopravními prostředky auto, autobus a vlak přímo ze Kbel a v návaznosti také metro. Bez auta mnoho lidí ve Kbelích nežije, je zásadní především pro větší nákupy v okolních oblastech.
- Velkou výhodou Kbel je jejich napojení na železniční trať. Díky tomu se při cestování do centra Prahy mohou občané vyhnout ucpaným silnicím. Z možností MHD je vlak nejrychlejší způsob, jak se z Kbel dostat do centra Prahy, na Masarykovo nádraží cesta trvá cca 20 minut.
- Autobusové spojení nemá dle účastníků výzkumu dostatečné schéma zajištění do Kbel, ani vyhovující frekvenci. Ze zastávek Kbel mohou obyvatelé při plynulém provozu dojet za 7 minut na stanici metra Letňany. Frekvence autobusů se v tomto směru pohybuje od 5 do 20 minut. Stanice metra Letňany je pak zásadním uzlem pro další pohyb obyvatel Kbel. Pokud potřebují na místo, které se nachází na metru B, volí autobusové spojení na Rajskou zahradu nebo na Černý Most. Obecně lze dostupnost hromadné dopravy ve Kbelích označit za dobrou, ale s několika výtkami ohledně nedostatečného zajištění dopravy ze zastávek mimo Bakovskou a Kbely a nízké frekvence spojů především ve večerních a nočních hodinách.

Občanská vybavenost

- V obecné rovině jsou občané Kbel s občanskou vybaveností spokojeni. Z výzkumu vyplynulo, že většina z nich nevdává například dojíždění do okolních oblastí pro větší nákupy. Pozitivně je hodnoceno především to, že pro každodenní život Kbely nabízejí vše potřebné.
- Pro nákup potravin nabízejí Kbely dvě prodejny Billa a několik večerek. Večerek podle účastníků výzkumu bývalo ve Kbelích více, v centru byla před zbouráním hasičské zbrojnice jedna na náměstí Františka Strašila. Počet večerek by tak někteří z nich chtěli zvýšit. Druhá připomínka ohledně obchodů s potravinami se týká zdvojení Billy. Obyvatelé by si přirozeně přáli mít spíše výběr z různých druhů prodejen. Nejčastěji padl návrh na Lidl. Účastníci výzkumu jako pozitivní jmenovali existenci cykloobchodu a cykloservisu, lékárny, květinářství, fitcentra na Bakovské a VT GYM v PAL, několika jógových studií, kadeřnictví, dvou drogérií, prodejny barev a laků, autoškoly a Zásilkovny. Tato místa využívají ve svém každodenním životě, ale také pro trávení volného času.
- Pokud účastníci výzkumu jmenovali něco, co jim ve Kbelích schází, šlo převážně o základní obchody s oblečením a obuví pro dospělé. Za těmi se dojíždí nejčastěji do Letňan. Přestože by někteří tyto prodejny ocenili, většina si uvědomuje, že by se pro ně nenašla ve Kbelích dostatečná klientela a nemohly by konkurovat velkým obchodním centrům v okolních oblastech.
- Absentují kulturní instituce, a to i v blízkých Letňanech či na Proseku.
- Se zdravotnictvím jsou obyvatelé Kbel spokojeni především díky existenci zdravotního střediska. Poliklinika na Proseku je také využívána pro specifictější zdravotní potíže. Dříve disponovala také pohotovostí. Pokud nyní potřebují jet na pohotovost, jedou do Fakultní nemocnice Bulovka. Tu ale většina nehodnotí lichotivě.
- V oblasti školství je ve Kbelích zásadním tématem naplněnost školních zařízení. K jediné základní škole se před několika lety přistavěla nová budova, díky které nyní škola pojme 900 dětí. Za posledních 8 let narostl počet žáků o 300. Z těchto důvodů volají obyvatelé po nové základní škole. Někteří rodiče by si přáli mít na výběr také školu s alternativním vzdělávacím systémem. Na té současné existuje pro první stupeň program Začít spolu, který nese některé prvky alternativního vzdělávání. O program je velký zájem, ale otevírá se jen pro některé třídy. Lze předpokládat, že o tento typ vzdělávání poroste zájem a do Kbel přivede další pozornost rodičů ze širšího okolí.
- Poslední zjišťovanou kategorií je dostupnost úřadů a s nimi spojených služeb. Kromě řidičského průkazu a sociálních dávek, kvůli kterým je nutné jet na Prosek, je možné ve Kbelích zařídit vše, co obyvatelé potřebují. Městský úřad podle účastníků výzkumu funguje dobře, oceňují na něm také rezervační systém, díky kterému se omezuje čekací doba. V centru Kbel se také nachází pošta. Jedinou chybějící službou je ve Kbelích banka. Za tou musejí obyvatelé dojíždět do okolních oblastí. Vzhledem k tomu, že do banky nepotřebují příliš často, nevnímají tuto absenci negativně.

Vztah řešeného území ke Kbelům

- Řešené území je pro obyvatele Kbel kromě areálu Knaufu, výstaviště, koncertního území a stanice metra Letňany obtížně uchopitelné. Přestože pro některé účastníky výzkumu sahají Kbel v nejširším pojetí až ke stanici metra Letňany a zahrnují tak i řešené území, nemají k němu obyvatelé Kbel silnější vazby.
- Přes pole, které se rozkládá na většině území Kbel, je možné projít po vyšlapané cestě nedávno osázené stromy, účastníci výzkumu o této možnosti vědí. Jedinou příležitostí, kdy by jí ale využili, by byla pěší cesta na stanici metra Letňany. Tu, až na obyvatele Kbeliček, pro které cesta po poli znamená zkrácení cesty, nepodstupují kbelští příliš často. K samoúčelným procházkám je pole neláká, ať už kvůli možné zablácenosti, nebo neatraktivnosti zemědělského prostoru. I na metro by tak raději zvolili cestu podél Mladoboleslavské.
- Nejdůležitější je řešené území pro cyklisty. Ti ho totiž mohou téměř celé po jeho obvodu objet. Cyklostezky vedou kolem Knaufu, podél Hůlkovy a letňanského letiště a podél silnic Beladova a Kbelská. Především napojení na Kbelskou je pro cyklisty důležité pro průjezd do Hloubětína a dál.
- Někdejší záměr postavit v řešeném území úřednickou čtvrt je mezi obyvateli Kbel znám, ale z výzkumu nevyplývaly žádné jasnější představy nebo silnější emoce, které by se k němu vázaly.
- Účastníci výzkumu z Kbel se k nové výstavbě v oblasti řešeného území staví velmi negativně. V současnosti se jim ve Kbelích žije velmi dobře, ale mají obavu, že nová a velká výstavba by tento stav mohla změnit. Mnoho obyvatel Kbel má zkušenosti s výstavbami v sousedních Letňanech a nechtějí, aby se Kbel staly podobným místem. Proto se staví skepticky k jakékoli větší výstavbě. Výstavba v řešeném území sama o sobě by aktéry tolik nestrašila, kdyby zároveň nevěděli o dalších plánovaných výstavbách v okolí Kbel.
- Obavy z nové výstavby v řešeném území se propojují s obavami z dopravní dostupnosti Kbel.
- Kromě návrhů na zachování současného pole byl nejčastějším požadavkem park nebo jiná zelená plocha. V tomto návrhu se skrývá především odmítnutí bytové výstavby a snaha zachovat současný stav. Zároveň ale tento návrh počítá i se zpřístupněním areálu letňanského letiště a další výstavbou v okolí.
- Další z možností jak na park v řešeném území nahlížet je jako na náhradu za golfové hřiště, které je nyní pro aktéry velmi důležité. Sami obyvatelé jsou si ale vědomi, že otevřenost hřiště nemůže trvat věčně.
- Poptávaná je mimo jiné stavba nemocnice, bazénu, parkoviště a základní školy. Nemocnice by vytvořila alternativu k nedostatečné Fakultní nemocnici Bulovka a nabídla nemocniční péči i obyvatelům středních Čech. Bazén je oblíbeným prvkem veřejného prostoru a jeho stavbou by se splnilo přání některých obyvatel Kbel mít ho v blízkosti. Pod parkovištěm si účastníci výzkumu představují velké P+R, které by nabídlo parkovací možnosti obyvatelům Kbel i středních Čech, kteří v Letňanech přeseďadají na metro. Vyřešil by se tím problém současného nedostatečného parkoviště. Návrh základní školy vychází především z naplněné kapacity základní školy ve Kbelích a ze strachu z nezvladatelného přílivu nových žáků. Posledním návrhem na pozitivní změnu byl návrh na stavbu bowlingu.
- Pro Kbel, stejně jako pro celý prostor severní terasy je zásadní, aby nová čtvrť v řešeném území měla dostatečnou občanskou vybavenost a její obyvatelé nebyli závislí na vybavenosti Kbel. S tím souvisí také limitace bytové výstavby a snaha o veřejný prostor, který bude obyvatele uspokojovat a nebude je vyhánět do okolních oblastí. Díky tomu by se mohlo podařit udržet ve Kbelích komunitní duch, který je jedním ze zásadních činitelů jejich oblíbenosti.

Cyklostezka A267 při ulici Hůlkova

Cyklostezka A267 u Kájovské kaple

Pohled na areál stavebnin a letecký maják letiště Kbely

REFERENČNÍ ÚZEMÍ KROCÍNKA A KLÍČOV

Charakteristika území a hlavní souvislosti

Rezidenční vilová čtvrť Krocínka se nachází v oblasti krajinného zlomu severní terasy, ve vysočanském (někdy též klíčovském) svahu, jež byl po obou stranách akterý výzkumu vymezen více či méně udržovanými parky (Jetelka 4.1., Klíčovský park 4.2.). Její větší část spadá katastrálně do Vysočan, od nich je však oddělena (fakticky i žitou zkušeností místních obyvatel) krajinným zlomem a železnicí. Od oblasti starý Prosek je pak oddělena vysočanskou estakádou.

Krocínka, Klíčov i „Kolonka u Proseku“ jsou oblasti s převažující zástavbou typu zahradního města, tj. vilových či rodinných domů. Vyznačují se dobrou dopravní dostupností a občanskou vybaveností na blízkém Proseku a ve Vysočanech, která se harmonicky mísí s výhodami života stranou od centra města. Veřejných prostranství je zde poskromnu, typicky jsou zastoupená parky. Pobyt v parcích je zdejší vyhledávanou volnočasovou aktivitou. I proto bylo rozšiřování zeleně a její ochrana před zastavováním jedním z nejcitovanějších požadavků na další územní rozvoj, který by se měl týkat i řešeného území Letňany–Kbely.

Od řešeného území jsou Krocínka a Klíčov odděleny špatně prostupnými celky, z nichž nejproblematictější představuje Kbelská ulice. Ty v myslích účastníků výzkumu vytvářejí bariéru v další prostupnosti na sever do zbývajících částí tzv. severní terasy. Vyvolávají pocit oddělenosti, který se mimo jiné odráží malým zájmem o participaci na rozvoji řešeného území.

Od řešeného území a zbývajících částí severní terasy je odděluje:

- oblast Klíčova, především její neurbanizovaná část (4.3.),
- komunikace Čakovická (4.4.),
- komunikace Kbelská, součást průmyslového polookruhu (4.5.),
- ulice Ke Klíčovu (4.6.).

Tyto celky vytvářejí pocit oddělenosti, který zdánlivě přináší klid a bezpečí (což je na lokalitě tolik oceňováno), na druhou stranu brání v žádoucí prostupnosti.

Směrem do severní terasy přechází Krocínka v oblast označovanou místními jako Klíčov, katastrálně částečně spadá k Proseku. Jde spíše o hranici zřejmě historickým vývojem danou, avšak velmi nejasnou, kterou reflektuje (a také udržuje) jen určitá skupina obyvatel, převážně starousedlíků. Naopak mladá generace a novousedlíci (vily v oblasti se převážně generačně dědí) tuto hranici nevnímají, rozdělení na Klíčov a Krocínku pro ně má jen malý význam a celou oblast považují spíše za dílčí součást Proseku.

Jako jistý společenský i funkční předěl (hranu) lze mezi oběma oblastmi označit Klíčovskou ulici. Není však příliš výrazný, stejně jako vnímané společenské rozdíly mezi obyvateli. Zatímco Krocínka je charakteristická zástavbou typu zahradního města, tj. vilami, rodinnými a řadovými domky, na Klíčově nalezneme spíše modernistickou zástavbu nízkopodlažních bytových domů zhruba z 80. let. Někteří účastníci výzkumu se sice vyjadřovali k rozdílným životním standardům lidí žijících v různých obytných celcích, jako překážku je však nevnímají. Charakteristické naopak je, že se mnoho obyvatel lokality navzájem relativně dobře zná, o čemž účastníci výzkumu hovořili jako o „vesnickém rázu“ oblasti. Dobré sousedské vztahy jsou dalším z oceňovaných benefitů čtvrti.

Lze předpokládat, že je to dáno jak existencí sousedských spolků (Krocán, o.s., komunitní zahrádka Paletka, spolek Klíčovských maminek), relativně malou rozlohou území, charakterem vilové zástavby, tak přítomností některých uzlů. O důležitosti sousedských vazeb a vzájemné známosti místních jako důležité hodnotě vypovídá i nedávný konflikt s radnicí MČ Prahy 9, který vyvstal na Krocínce v souvislosti se zaváděním parkovacích modrých zón.

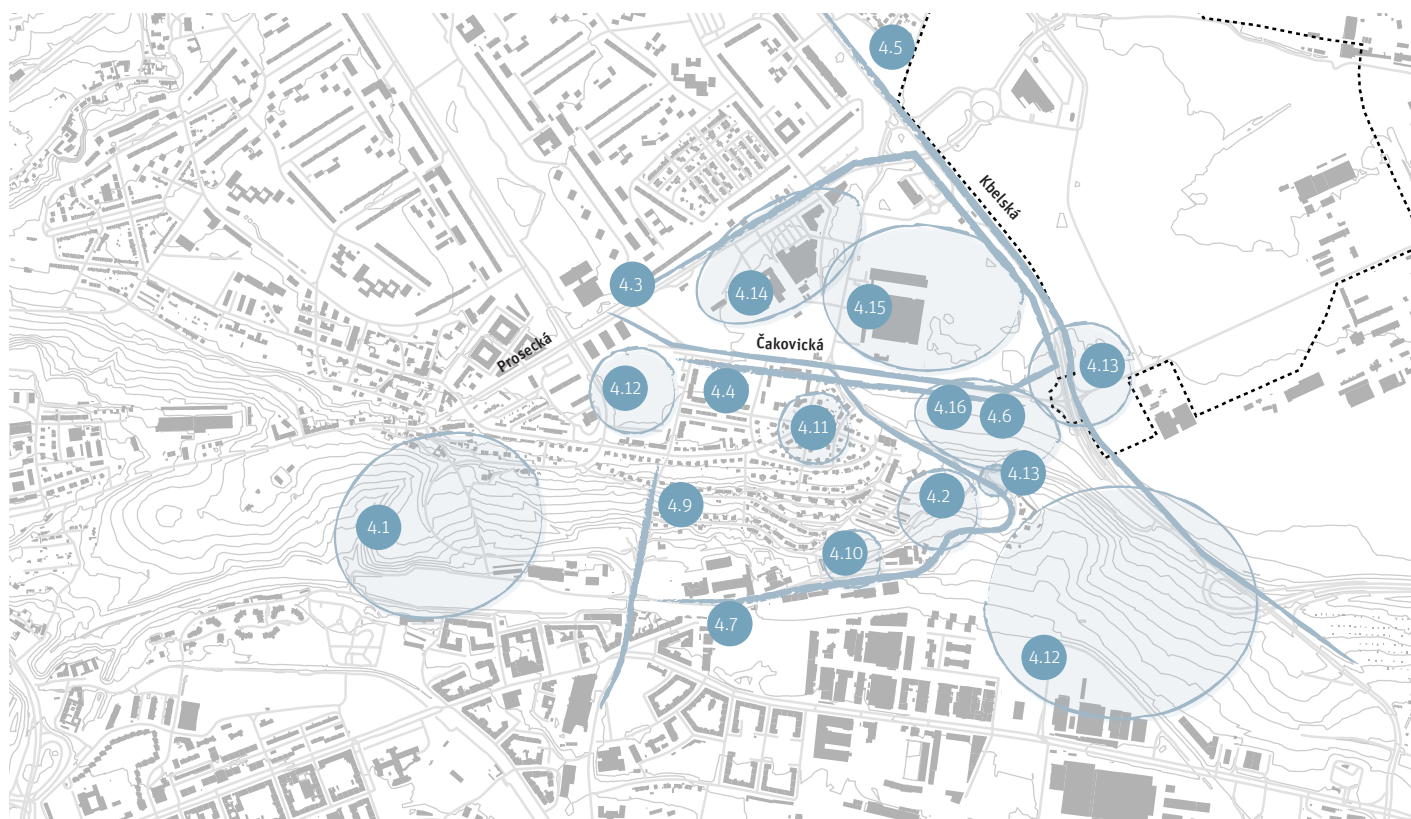
Historická identita čtvrti spjatá s vinicemi, raně novověkými usedlostmi (usedlost Flajšnerka, zaniklé usedlosti Krocínka, Jetelka), vilami vysočanských továrníků (Hajnova vila) či leteckých konstruktérů nebyla účastníky výzkumu významně reflektována. Někteří kladli důraz na ochranu a zachování historických stop v území (budovy s historickou hodnotou, kaple při mariánské poutní cestě).

Obě oblasti kulturně tíhnou spíše k Vysočanům a centru města, přes svoji relativní odlehlost nejde o periferní část města.

O severní části Klíčova (autobusové garáže a okolí) bylo často referováno jako o „území nikoho“ (4.7.). Západní hranu směrem k Proseku tvoří hřbitov, park Srdce, skupina administrativních budov Prosek Point a komunikace Prosecká. Tuto hranu bychom podle citované studie Kevina Lynche mohli označit jako šev, který ji s oblastí Proseku funkčně spojuje (2004, s. 65). Je zde také významný komunikační uzel (při stanici metra). Byť je větší část Klíčova katastrálně součástí Proseku, v myslích klíčovských účastníků výzkumu dochází k této identifikaci právě skrze výše zmíněné prvky. Nalézají zde také většinu potřebné občanské vybavenosti. V tom se liší od Krocínky, jejíž obyvatelé se vnímají spíše jako součást Vysočan s inklinací k náměstí OSN. Je tomu tak z několika důvodů (i katastrálního), z nichž nejpodstatnější je prostý – z uživatelského hlediska je snazší svah, ve kterém se čtvrť nachází, sejít (zpátky je možné využít pohodlnou MHD).

„Kolonka u Proseku“ je místní označení zástavby typu zahradního města, která čítá kolem dvaceti rodinných domů. Na mapě se jeví jako trojúhelník v sevření Proseku a Letňan, jak ale také z výzkumu vyplývá, místní obyvatelé se identifikují spíše s Letňany a také k nim na každodenní bázi inklinují. Odpovídá tomu i katastrální rozdělení – MČ Praha 18 Letňany zasahuje až do oblasti Proseku. Nachází se zde spojující lávka (pěší stezka i cyklostezka), která je pro mnoho obyvatel v současné době jedinou možností, jak překonat komunikaci Kbelskou pohodlně a bezpečně. Je proto během celého dne poměrně frekventovaná. V oblasti postupně nastává generační obměna. Starousedlíci, kteří si zde domy v mnoha případech postavili (nejvíce zřejmě během 70. let), jsou stále více střídání novou generací. Zdejší život má opět spíše vesnický ráz, odehrává se však převážně na soukromých pozemcích, protože veřejného prostoru je málo. Asi nejvýznamnějším je právě trasa spojující Letňany s Prosekem, kde se denně střetává mnoho lidí, včetně místních rezidentů.

Procházky snadno dostupnou přírodou, případně projížďky na kole jsou nejtypičtější způsoby trávení volného času většiny obyvatel ve veřejném prostoru. Nízký počet kultivovaných parkových prostorů v okolí Krocínky zvyšuje atraktivitu širšího okolí (především parku Přátelství na Proseku). Vazby obyvatel na zbývajících část severní terasy (vyjma Prosek) jsou spíše slabé. Zřetelná inklinace je směrem do Vysočan. Mladší generace obývajících referenční území jsou zvyklé používat širší perimetr veřejného prostoru a inklinují nejen k Vysočanům, ale intenzivně také k Proseku.

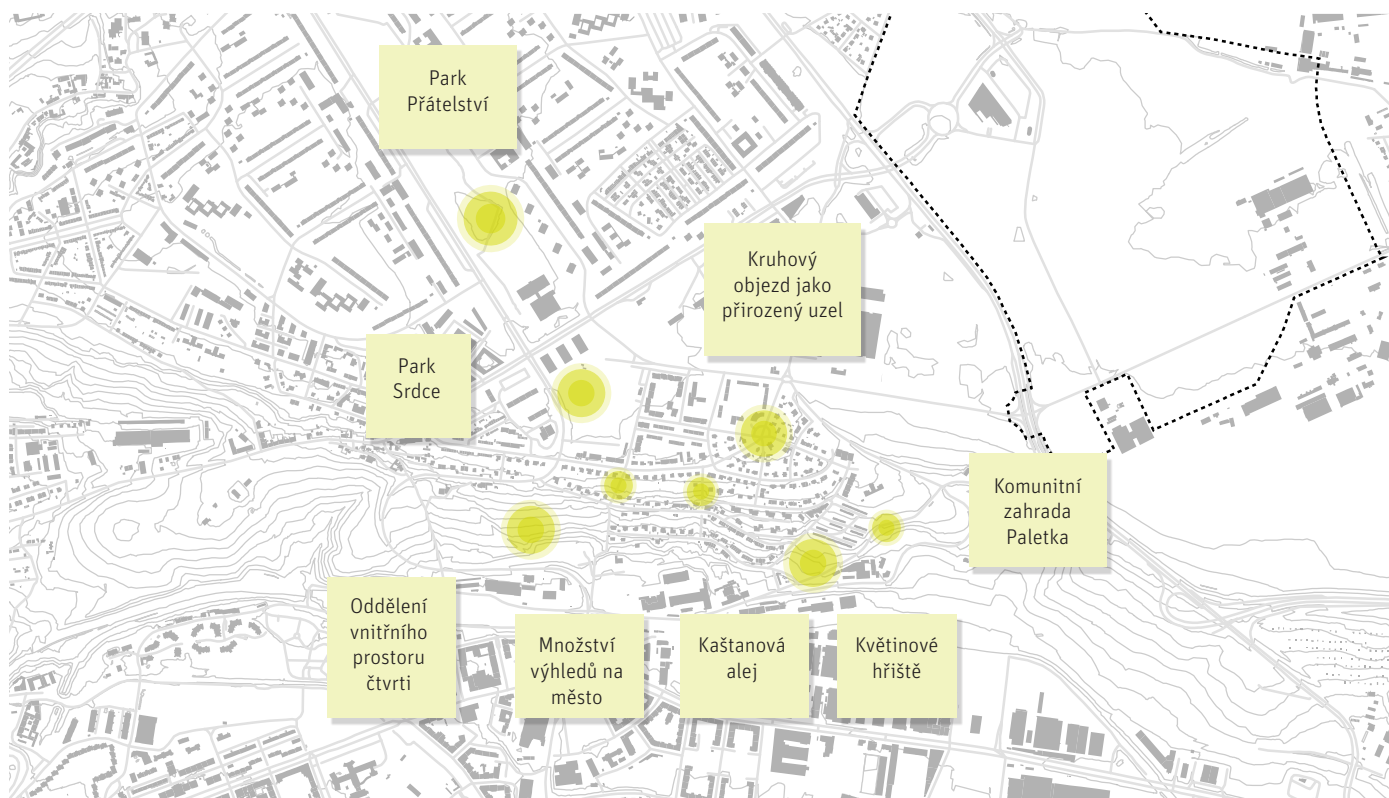

Veřejný prostor

Veřejného prostoru je v oblasti Krocínky, Klíčova a „kolonky Prosek“ poskrovnu. Je definován především parkovými prostory a zelenými prostranstvími ve svahu severní terasy nad Vysočany. Průchozí prostranství se otevírají hlavně v modernistické výstavbě na Klíčově v prostoru mezi budovami. Hrany veřejného prostoru jsou zde také okraji možného využití.

Hodnoty

- Klidný, vesnický ráz života, který se odehrává především na vlastních soukromých pozemcích (kde se místní i scházejí a pořádají komunitní akce).
- Ulice vnitřního prostoru čtvrti jsou místem styku a kontaktu místních obyvatel (schody ulice Stoupající (4.9.), U Vysočanského cukrovaru, ulice Klíčovská).
- Parkové prostory v kultivovaném stavu, taktéž náletové zelené prostranství a zbytková zeleň na hraně terasy uzavírající čtvrt do vlastního světa.
- Jistá uzavřenost, odlehlost, oddělení vnitřního prostoru čtvrti od okolního města – příčina i důsledek nově vznikajících bariér (především dopravních) v okolním prostoru města.
- Vysoká estetičnost veřejného prostoru s možností výhledů na město ze svahu a dalšími benefity, které svah nabízí – inklinace k Vysočanům.
- Rozšiřování, ochrana a postupná kultivace zelených ploch v této oblasti bez indukce nového návštěvníckého ruchu zvyšuje kvalitu života a dobrý pocit z místa.
- Květinové hřiště (4.10.) – koncentrace rodin s dětmi, občanských spolků (spolek Krocán, o.s., inicioval revitalizaci hřiště). Přírodní charakter hřiště (ojedinělý v oblasti). Disponuje větší veřejnou zatravněnou plochou, která obyvatelům slouží jako prostor pro setkávání, oslavy a schůze.
- Klíčovský biokoridor (též kaštanová alej) – revitalizovaný prostor plynule přecházející v Klíčovský park, oblíbené místo zdejších pejskařů. Místo komunitních sousedských brigád v rámci údržby.
- Severní část Klíčova – více veřejného prostoru a zvýšený počet občanské vybavenosti pod vlivem intenzivního Proseku. Výstavba umožňuje více prostupů městskou krajinou.
- Komunitní zahrádka Paletka v areálu místní školky propojuje mladé rodiny a aktivní jedince z celého širšího okolí (Vysočany, Prosek) a přirozeně i obyvatele z Krocínky a Klíčova.
- Kruhový objezd spojující ulice Klíčovskou, Nad Krocínkou a Letňanskou a autobusové zastávky Klíčovská je přirozeným uzlem oblasti (4.11).
- Volnočasový koridor od dětského hřiště na Klíčově přes parkoviště u proseckého hřbitova (skate a in-line sportování) po park Srdce u komplexu budov Prosek Point.
- Odlehlý prostor parku Srdce (4.12.) je oblíbenou „schovkou“ dospívající mládeže.
- Park Přátelství, který je hodnocen jako nejoblíbenější, nejmalebnější a nejnavštěvovanější místo v širším okolí.

Klíčovský park

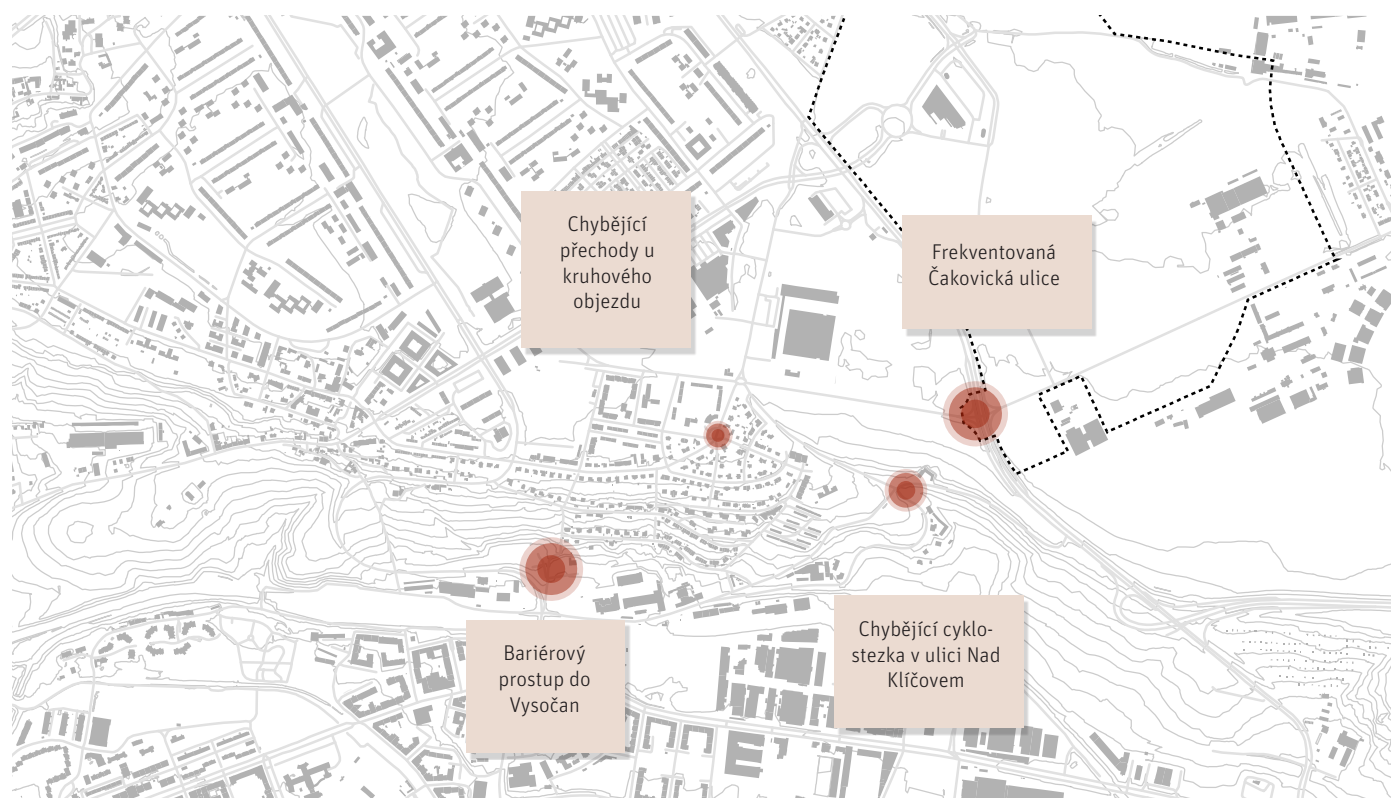
Pohled na Vysočany z klíčovského svahu

Ulice Letňanská

Deficity

- Vstup do řešeného území (4.13) je skrz velmi frekventované silniční komunikace, které nenabízí uživatelský komfort (Čakovická ulice).
- V ulici Nad Klíčovem chybí dostatečně kvalitní cyklostezka. Společně se silně neprostupných rázem místní vegetací je místo na okraji zájmu, byť má rekreační potenciál.
- Velmi omezený počet komerčních služeb a služeb občanské vybavenosti uvnitř čtvrtí Klíčov a Krocínka.
- Bariérový vstup do Vysočan skrz stezku směrem na Krocínku (4.9).
- Kruhový objezd spojující ulice Klíčovskou, Nad Krocínkou a Letňanskou a autobusové zastávky Klíčovská není adekvátně opatřen silničními přechody (4.11).
- Nedostatečné odhlučnění Kbelské komunikace je nejcitovanějším deficitem oblasti, stejně jako špatná prostupnost, kterou s sebou nese.

Kruhový objezd Letňanská - Klíčovská

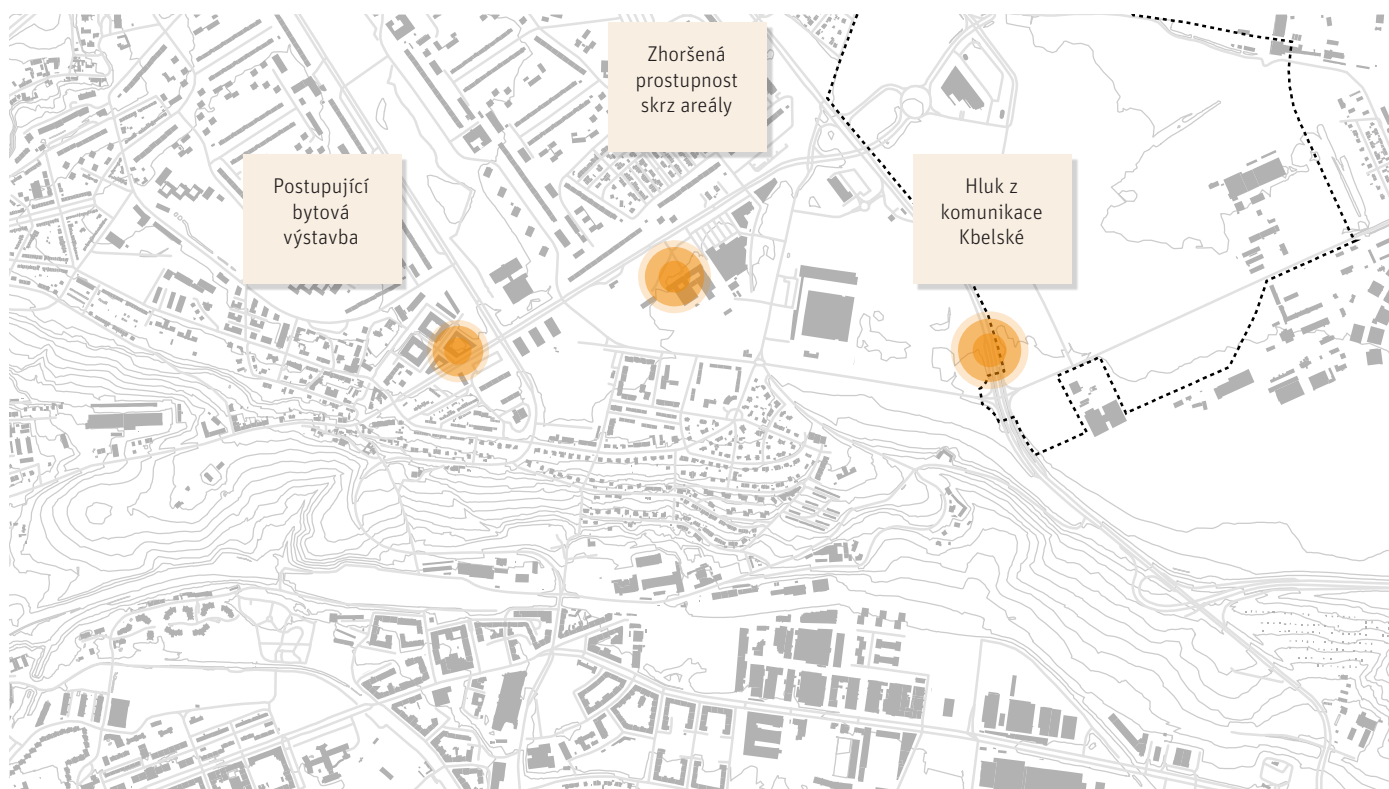
Ulice Čakovická

Vysočanská estakáda

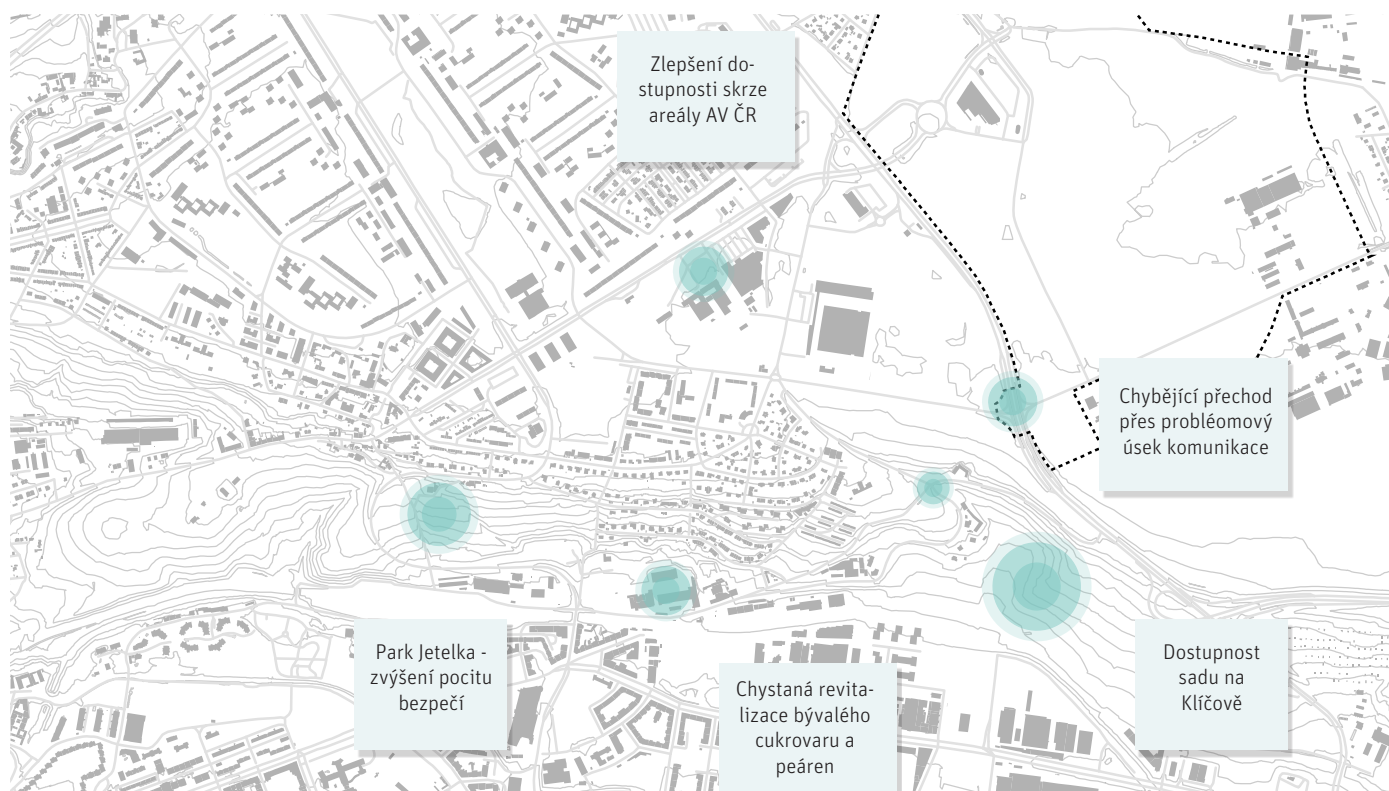
Ohrožující faktory

- Postupující bytová výstavba v cenných vegetačních porostech na svahu severní terasy v blízkosti Krocínky a Střížkova.
- Další zhoršení prostupnosti směrem na Prosek přes Klíčov a dále do řešeného území, a to jak pro volnočasové účely, tak v rámci možného doplnění služeb a občanské vybavenosti v nově urbanizovaných oblastech.
- Narušení poklidného způsobu zdejšího života jako důležité hodnoty. To může mít mnoho podob od nárůstu počtu obyvatel a větší rušnosti přes zahlcení kapacit vybavenosti i dopravy až po ještě větší vytížení již tak frekventované komunikace Kbelské ulice.

Příležitosti

- Vytvoření bezpečného a pohodlného propojení Krocínky a okolí se Kbely a navazujícími pěšími trasami i cyklostezkami – rozšíření perimetru bezpečného využívání veřejného prostoru.
- Lesní „park“/porost Jetelka (4.1.) – zachování nekultivovaného charakteru či možná kultivace za předpokladu zlepšení přístupnosti, zvýšení pocitu bezpečí v této oblasti.
- Klíčovský ovocný sad (4.12.) je v plném smyslu protipólem Jetelky a je velmi oblíbený. Chybí přechod přes problémový úsek komunikace (4.13.) a také se potýká s neprostupností přes železniční trať směrem na Kolbenovu. Potenciál pro rozvoj (cyklo)stezky, a to i za cenu větší rušnosti. Nalezneme zde stádo ovcí a sušárnu ovoce s posezením, které bývá využíváno pro občasná setkávání obyvatel.
- Zlepšení přístupnosti z Klíčova na Prosek skrz areály AV ČR a okolních institucí (4.14.).
- Koordinovaný rozvoj veřejného prostoru s chystanými revitalizacemi Freyova cukrovaru a Pekáren Odkolek.

Veřejný prostor spojitých území

V oblasti Krocínky a Klíčova není občanské vybavenosti ani veřejného prostoru mnoho, pomineme-li parky. Obyvatelé nacházejí potřebnou vybavenost především v okolních oblastech. Díky krátkým vzdálenostem, prostupnosti a dobré dopravní dostupnosti hromadnou dopravou je to z pohledu účastníků výzkumu snadné především na Proseku a ve Vysočanech kolem náměstí OSN. To motivuje místní obyvatele pohybovat se na svých denních pochůzkách pěšky. Důležitou úlohu mají i zdejší komunikační uzly coby výchozí body při spojení s centrem města, ke kterému místní inklinují silněji než dále směrem na severní terasu a do Středočeského kraje. Z veřejných prostorů severní terasy (směrem k řešenému území) jsou nejvíce volnočasově využívány zdejší cyklostezky. V jejich rozvoji místní vidí silný potenciál.

- Obyvatelé Krocínky silněji inklinují do Vysočan než obyvatelé Klíčova.
- Pěší dostupnost je takřka totožná na stanici metra C (Prosek) i B (Vysočanská).
- Stanice hromadné dopravy a nákupní centrum při náměstí Organizace spojených národů vytvářejí ve veřejném prostoru uzel se silnou koncentrací obyvatel během celého dne. V mentální mapě účastníků průzkumu představuje náměstí důležitý orientační bod pro střetávání, v celé širší oblasti jiné náměstí nenajdeme.
- Průmyslová část v sevření Klíčova a Proseku vyvolává rozpačité pocity. Často o něm účastníci výzkumu referovali jako o „území nikoho“, které je pro chodce nehostinné. Účastníci výzkumu by uvítali kultivaci zdivočelé vegetace při areálu Akademie věd (4.15.), čímž by zde vznikl průchozí veřejný prostor
- Obchodně-průmyslová oblast Klíčova nabízí občanskou vybavenost (Lidl, Penny, OBI), pěší pochůzky obyvatel z referenční oblasti sem ale spíše nevedou.
- Volnočasová cyklistika přirozeně inklinuje směrem do Kbel a blízkého okolí ve Středočeském kraji.

Prostupnost a bariéry

Většina účastníků výzkumu z Krocínky i Klíčova je zvyklá se pohybovat na svých každodenních pochůzkách pěšky, proto pro ně pěší prostupnost územím hraje důležitou roli. Dobře prostupné trasy krátkých vzdáleností tak určují celou spádovost směrem k Vysočanům a Proseku. Z uživatelského hlediska chodce je možné identifikovat další potenciální trasy, které by prostupnost území podpořily, v současnosti jí ale brání určité množství bariér. Širší okolí oblasti směrem do severní terasy má dobrý potenciál pro rozvoj cyklistiky, která je již nyní oblíbenou volnočasovou aktivitou místních. Příkladem může být přemostění komunikace Kbelské mezi Letňany a Prosekem, která je intenzivně využívána během celého dne nejen cyklisty.

- Oblast Krocínky a Klíčova je zcela obehnaná neprostupnými bariérami dopravních silničních tahů (Čakovická, Kbelská). Mentální mapy vypracované s účastníky výzkumu ukazují, že blízké okolí za hranicemi nejbližších neprostupných bariér silničních tahů hraje jenom velmi malou či žádnou roli v každodenním životě obyvatel (Letňany, Kbely, vzdálenější části Proseku a pokračující severní terasy směrem na západ). Výjimkou je blízké okolí Proseku, které je pohodlně dostupné pěšky a nacházejí se zde důležité dopravní body MHD.
- Vysočanský svah není dobře prostupný pro cyklisty ani pro lidi se sníženou mobilitou – alternativa autobusem je časově náročná. Alternativní prostupy svahem představuje trasa na Prosek, pravidelná autobusová linka č. 151 či delší trasa vedoucí skrz klíčovský biokoridor a podél trati při areálu Pekáren Odkolek. Další alternativou by mohlo být lepší zprůchodnění lesíku Jetelka (4.1.), a to nejen do Vysočan, ale i směrem na starý Prosek, kde lze skrz podchod lépe překonat frekventovanou vysočanskou estakádu.
- Na Klíčově se nalézá plně neprostupná zemědělská půda (4.16.), kde se nachází Horažďovická kaple coby součást mariánské poutní cesty (Via Sancta). Ta je zde díky neprostupným celkům úplně přerušena. Obejít toto pole není z hlediska chodce příliš lákavou variantou – na jedné straně by znamenala trasu při hlučné komunikaci Kbelská, na straně druhé cestu dlážděnou silnicí Ke Klíčovu, kde pro změnu úplně chybí chodník.
- Silnice Ke Klíčovu také úplně postrádá bezpečné napojení na Klíčov v podobě přechodu pro chodce (4.13), což v myslích účastníků výzkumu představuje překážku nebo alespoň značné omezení prostupnosti. To ve svém důsledku problematizuje vstup do Klíčovských sadů a také do ulice Nad Klíčovem, která by se v budoucnu mohla stát spojnicí s řešeným územím. Sady se potýkají s neprostupností v jejich spodní části směrem na Kolbenovu, kde trasu přetíná železnice.

Dostupnost a doprava

Dobrou dostupnost městskou hromadnou dopravou aktéři hodnotí jako jeden z významných benefitů oblasti. Také z toho důvodu nepovažuje ani jeden z účastníků výzkumu v této oblasti za potřebné využívat na každodenní bázi automobil, snad jen kvůli větším nákupům s četností maximálně dvakrát týdně. Dostat se do centra města je hodnoceno jako snadné. Jako výhodnější výchozí bod pro další spojení s centrem byly označeny Vysočany kvůli lepší návaznosti a tramvajovému spojení.

Občanská vybavenost

Fakt, že jsou místní schopni obstarat většinu věcí v okolí svého bydliště, byl často uváděn jako významný benefit bydlení v oblasti. Z hlediska již zmiňované spádovosti obyvatelé Klíčova a Krocínky nejvíce využívají nákupní centrum Fénix ve Vysočanech a prodejnu Billa Prosek, případně OC Harfa na Českomoravské. Obchodní centrum v Letňanech je navštěvováno výjimečně při specifitějších nákupech, případně na cestě za sportovním vyžitím v podobě přilehlého bazénu či za kulturou (multikino). V Letňanech pak účastníci výzkumu disponující automobilem provádějí větší (a z jejich hlediska výhodnější) nákupy v místní pobočce hypermarketu Globus. Směrem k řešenému území je navštěvován Lidl, opět spíše vozem, z důvodů hůře přístupné pěší trasy.

V oblasti zdravotnictví je pro místní obyvatele spádovou Fakultní nemocnice Bulovka, běžně je využívána poliklinika ve Vysočanech, na Proseku či soukromá poliklinika Letňany. Dlouhé čekací doby, o kterých účastníci výzkumu referovali, jsou známkou přetíženosti a nedostačující kapacity zdravotní péče. Podobně kapacitně jsou na tom místní vzdělávací instituce, zejména mateřské školy.

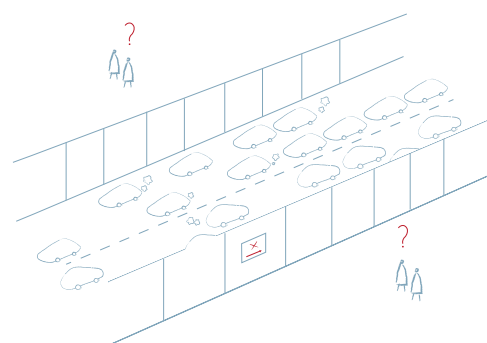
Za nedostačující označovali účastníci výzkumu možnosti pro volnočasové, kulturní, sportovní a spolkové vyžití. Zlepšit by se také měla nabídka gastronomických/restauračních zařízení. Nejvíce jsou postrádána místa, která by poskytovala příležitost pro setkávání se známými, jako jsou drobné kavárny či bistra, kde by bylo např. možné pořádat různorodé kulturní akce. V oblasti úplně chybí funkční kulturní/obecní dům, který by mohl podpořit rozvoj spolkového života. Využíváno je kulturní a rodinné centrum Knoflík na Proseku, případně klub Kocour ve Vysočanech.

Vztah řešeného území ke Krocínce a Klíčovu

Vztah účastníků výzkumu k řešenému území je významně ovlivněn jeho špatnou dostupností. Od referenční oblasti Krocínky a Klíčova je oddělen několika špatně prostupnými celky (deponie, autobusové garáže) a zejména pak komunikacemi (např. Kbelská), což vyvolává pocit oddělenosti. V myslích účastníků výzkumu představuje řešené území těžko dostupné pusté pole při konečné stanici metra, jehož návštěva je bezúčelná. Nehodí se ani jako cíl vycházek.

Málo využívaná je i mariánská poutní cesta s kaplemi Jeníkovská a Kájovská, při níž byla nově vysázena alej stromů. Ve vztahu k celku tzv. severní terasy, je řešené území jakýmsi středobodem, který by mohl být za určitých podmínek přínosem pro všechny referenční oblasti minimálně v jejich vzájemné propojenosti. Alespoň v případě Krocínky a Klíčova by byla tato propojenost vítána za předpokladu, že bude v určité míře zachován poklidný ráz oblasti.

Nejcitovanější byly vize míst pro společná setkávání, kulturní a sportovní vyžití (kulturní dům, koncertní hala, bazén), spolkový život (komunitní centra a zahrady) a navýšení kapacit zdravotní péče (v podobě polikliniky, nemocnice) či vzdělávacích institucí (typicky mateřské školy). Největší obavu pro místní představuje mizející zeleň v důsledku zastavování ploch a prudký nárůst počtu obyvatel, kterému nebude kapacitně dostačovat občanská vybavenost ani integrovaný dopravní systém.

Horáždovická kaple

Cyklostezka podél ulice Kbelská

Křižovatka Mladoboleslavská - Kbelská, pohled na řešené území

REFERENČNÍ ÚZEMÍ PROSEK

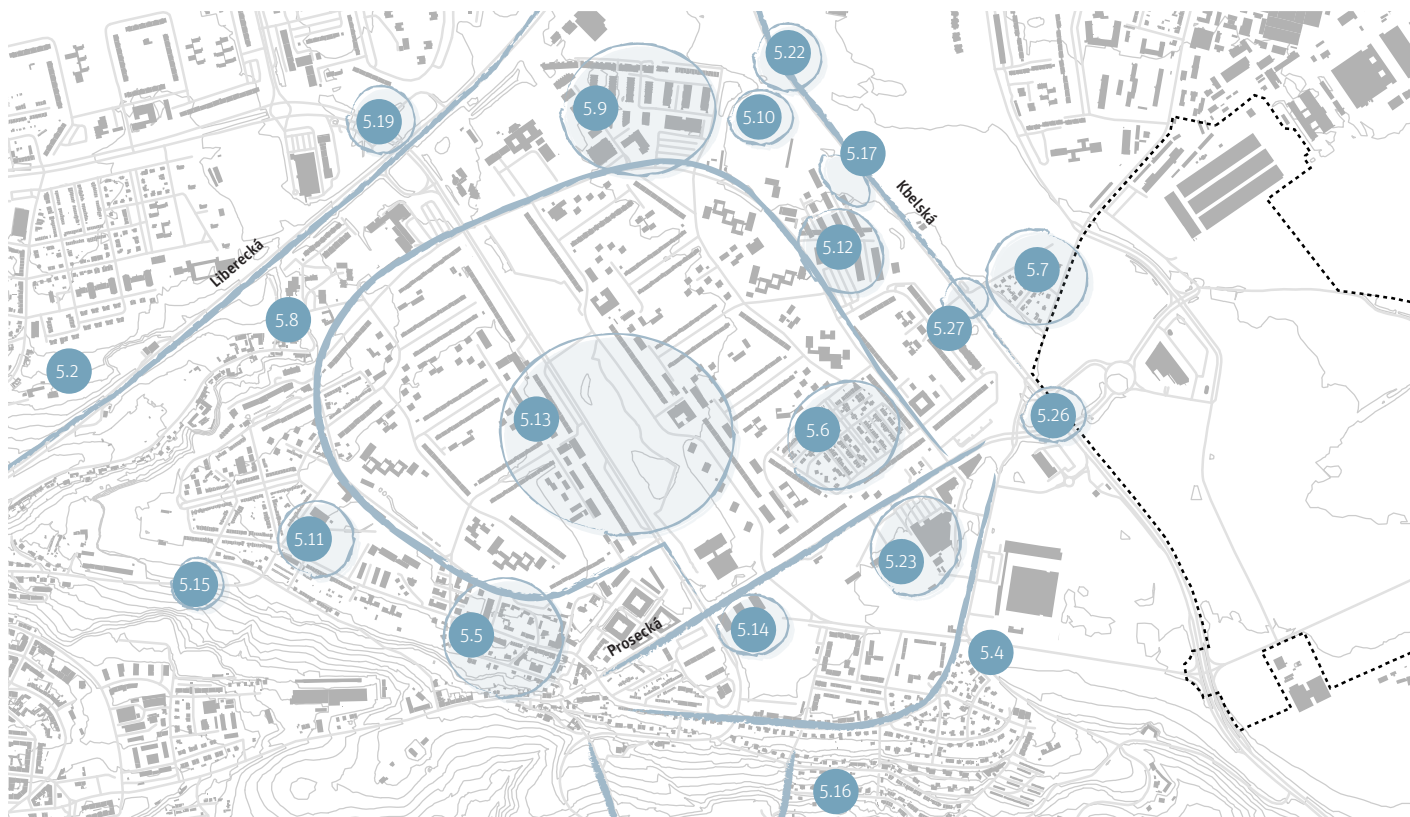
Charakteristika území a hlavní souvislosti

Prosek je ze dvou stran poměrně jasně vymezen dvěma silnicemi, které ho pevně obemykají a oddělují od okolních čtvrtí. Z východní strany se jde o ulici Kbelskou (5.1.). Západní stranu definuje Liberecká ulice (5.2.). Jižní hranice Proseku už tak jasná v očích jeho obyvatel není a je více pohyblivá a diskutabilní. Tato hranice se pohybuje od Prosecké ulice směrem dolů, až k Proseckým skalám a ulici Nad Krocínkou v závislosti na tom, v jaké části Proseku účastník výzkumu bydlí (5.3. a 5.4.). Čtvrti Prosek a Střížkov fungují neoddelitelně jedna od druhé především z toho důvodu, že jejich obyvatelé využívají stejnou občanskou vybavenost.

V lokalitě vedle sebe existují odlišné, na první pohled nesourodé obytné celky. Jak řekl jeden z účastníků výzkumu: „Jsou tady vlastně 3 Proseky.“ (Petr, 25. 7. 2022) Měl tím na mysli starou zástavbu (tj. oblast kolem kostela svatého Václava (5.5.), zahradní město na Novém Proseku (5.6.) a tzv. „kolonku“ (5.7.), která se v současné době nachází za lávkou vedoucí přes Kbelskou ulici). Další účastníky výzkumu vnímané samostatně identifikovatelné části jsou sídliště Prosek, které tvoří jádro Proseku (5.8.), a nová zástavba, která v posledních letech vyrostla podél ulice Lovosická (5.9.). K tomuto členění lze přidat ještě dvě zahrádkářské kolonie, z nichž se jedna nachází podél Zásadské ulice (5.10.), druhá podél ulice Nad Kunderatkou (5.11.). Specifické území tvoří oblast okolo Tereziánské ulice v rámci nové zástavby, které katastrálně spadá pod Letňany, nicméně je od jejich zbytku oddělené Kbelskou ulicí, život zdejších obyvatel se proto mnohem více odehrává na Proseku (5.12.).

Nevoli mezi obyvateli Proseku vyvolala nedávná rekonstrukce historické budovy hostince U Brabců, ze které se zachovala pouze přední stěna. Výrazné pnutí způsobuje také stavba nového vysokého bytového domu v místě původního valu na rohu ulic Vysočanské a Litoměřické, která zhoršila přístup na starou proseckou náves. Konflikt, který rezonoval s největší částí obyvatel Proseku, se týkal plánované výstavby u stanice metra Střížkov. Pozemek nakonec odkoupila obec a rozšířila park Přátelství. Obecně lze říci, že mezi obyvateli různých celků, které se na Proseku vyskytují, nejsou antagonistické vztahy, naopak převažuje spíše spolupráce, ať už v rámci pořádání lokálních akcí či petic. Na základě výpovědí účastníků výzkumu je dokonce běžné, že se zde lidé stěhují v rámci lokality – často z panelových domů do rodinných domků nebo novostaveb.

Na Proseku lze najít spíše zárodky komunitního a spolkového života. Nejvýrazněji je v tomto směru vnímán Spolek za veselejší Střížkov, který několikrát do roka pořádá sousedské akce na náměstíčku v blízkosti autobusové zastávky Madlina, např. u příležitosti masopustu nebo adventu. Dále v tomto duchu funguje i kulturní a rodinné centrum Knoflík, v němž se sdružují zejména rodiče. Otevírat se směrem ke komunitě začíná i družstevní Vinice Máchalka, která lidem „zvenčí“ nabízí možnost manuálně si na vinici zkusit pracovat. Terénní pracovníci z Proxima Sociale, které na Proseku působí, pořádají pravidelné street fotbalové turnaje pro děti a mladistvé, které taktéž mají komunitní ráz. Podobným způsobem funguje na Proseku i Skaut a další organizace.

Veřejný prostor

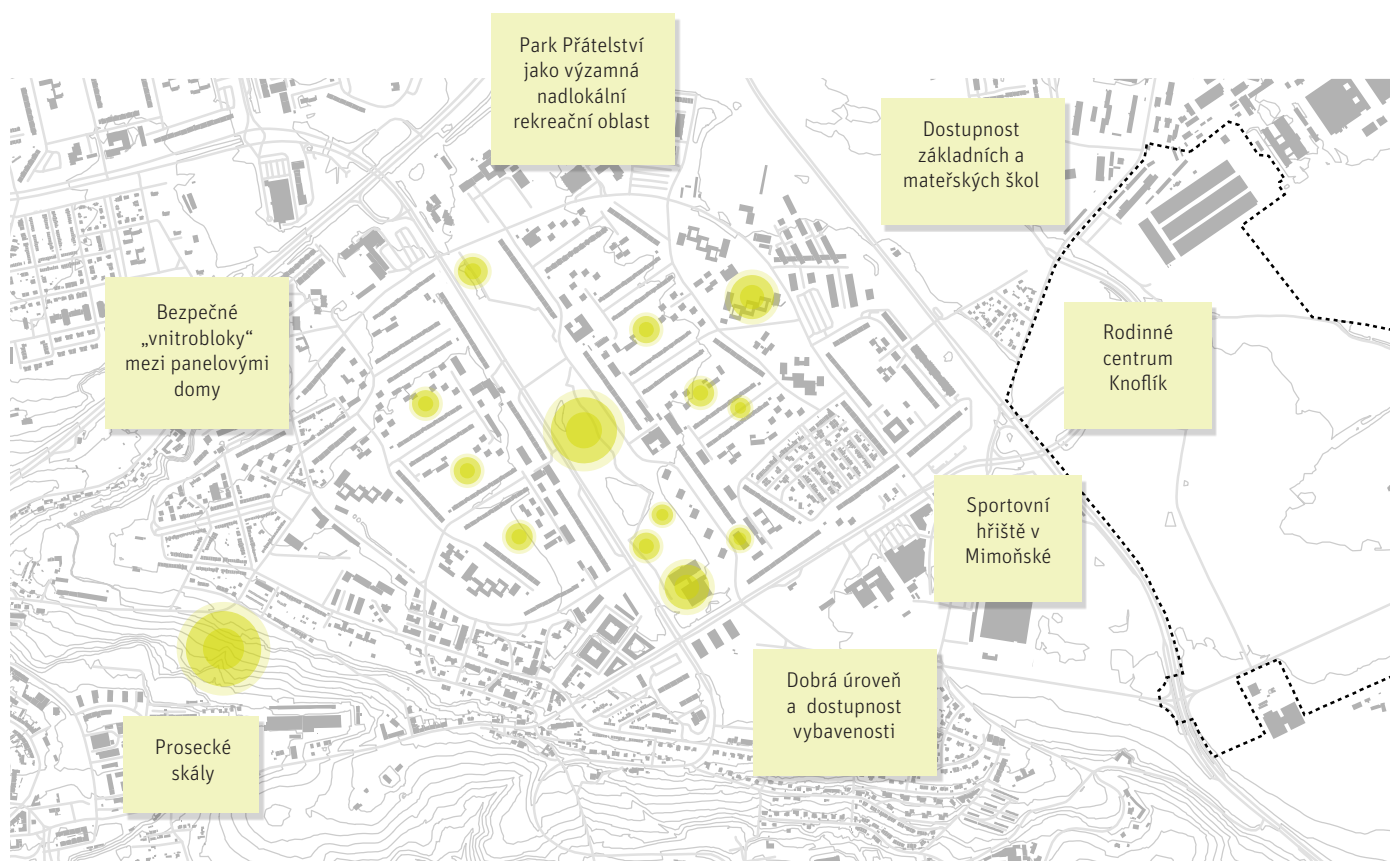
Výrazným historickým milníkem pro Prosek bylo otevření dvou stanic metra (Prosek, Střížkov), které ho přiblížily centru Prahy a udělaly z něj atraktivnější lokalitu. Při příležitosti stavby metra došlo také k revitalizaci parku Přátelství (5.13), který získal svou současnou podobu a stal se dominantou Proseku. V současné době probíhá prodloužení parku až ke stanici metra Střížkov, což všichni účastníci výzkumu s nadšením kvitují. Místní zaznamenávají pozitivní změnu v tom, že se městská část v posledních letech začala celkově o zeleň lépe starat, čímž se stal v tomto ohledu veřejný prostor Proseku příjemnějším.

Stavební rozvoj v oblasti nevnímají všichni účastníci výzkumu nutně negativně, co však za negativum jednoznačně považují, je, že se v rámci projektů nové bytové výstavby příliš nemyslelo na rozšíření kapacit parkovacích míst a občanské vybavenosti, a to zejména v oblasti školství a zdravotnictví. Mezi obyvateli Proseku tak panuje pocit, že se stále více musí prát o místa ve školách, na poliklinice a v neposlední řadě o místa k parkování. Výstavbu administrativního centra Prosek Point (5.14.), tří kancelářských budov na Prosecké ulici, někteří účastníci výzkumu považují za nesmyslnou, jiní v ní nacházejí i pozitiva, protože zde vznikly reprezentativnější restaurace, které Prosek do té doby postrádal.

Novou podobu dostala v nedávné době také stará prosecká náves, která se ale kvůli novostavbám, jež vznikly na Vysočanské ulici, dostala tak trochu mimo centrum dění. Účastníci výzkumu v této souvislosti vnímají posun centra Proseku od staré návsi směrem k parku Přátelství. Jádrem aktivního společenského života ve veřejném prostoru je sídliště Prosek III. – tedy oblast nejbližší Letňanům, byť oddělených bariérou Kbelské ulice. Zajímavostí je, že sídliště Prosek II. nabízí velmi podobně uspořádaný prostor, který ale funguje přesně opačně. Na účastníky výzkumu působí nehostinně a často o něm hovoří jako o místě, kam chodí neradi.

Hodnoty

- Veřejný prostor sídliště Prosek zhodnotil čas. Díky generační obměně a novým nárokům na užívání se veřejný prostor stal ideální platformou pro trávení volného času, sport, relaxaci a pobyt s dětmi – především park Přátelství a širší okolí (Satalice, Čakovice, Ďáblice, Čimice). Podobně jako v Ďáblicích jsou „vnitrobloky“ mezi panelovými domy řešeny bez průjezdných tras automobilové dopravy, což zvyšuje pocit bezpečí ve veřejném prostoru.
- Park Přátelství má nadlokální význam pro trávení volného času, je podstatným prvkem kvality bydlení v lokalitě. Je relevantním prostorem pro obyvatele Proseku, Krocínky, Klíčova a Střížkova. Méně relevantní je pro obyvatele Letňan a Kbel, a to díky bariéře Kbelské ulice. Kvalita údržby parku má zlepšující tendenci. Park nabízí i další funkce jako restaurace Parčík nebo amfiteátr.
- Veřejný prostor Proseku je protikladem k centru Prahy. Je rezidenčním, klidným prostorem bez nadlokálních atrakcí.
- Prosek je jihozápadním směrem otevřen a nabízí prostupy do dalších městských částí (Libeň, Vysočany) a na blízké „atrakce“ typu Proseckých skal nebo starého Střížkova.
- Oblast služeb má stále střediskový charakter typický pro počáteční roky existence sídliště. Tento stav se pomalu rozrůstá o nové drobné služby. Celkem je pro rezidenční život hodnocen spíše pozitivně. Obyvatelé oceňují zejména velké množství supermarketů a menších obchodů s potravinami, které jsou většinou v docházkové vzdálenosti.
- Velké množství dětských hřišť a dostupnost základních, středních i mateřských škol v místě pak z Proseku dělá obzvláště příjemnou lokalitu pro rodiny s dětmi.
- Účastníci výzkumu subjektivně vnímají vyšší čistotu vzduchu danou lepšími rozptylovými podmínkami než v městských čtvrtích pod severní terasou.
- Hodnocena je existující občanská vybavenost v oblasti základního i mateřského školství, zdravotnictví a volného času.
- Uzly setkávání místních i přespolních jsou supermarkety Billa, OC Jizerka, „promenáda“ mezi těmito dvěma OC, sportovní hřiště v Mimoňské ulici (dospívající mládež), kulturní a rodinné centrum Knoflík. Okolní prostory stanic metra supluje neexistující náměstí. Dále mnoho místních restauračních podniků, některé kolem oblasti starého Proseku, mají až vesnickou atmosféru.

Sídliště Prosek

Sídliště Prosek, vnitřní pěší cesty

Sídliště Prosek, Park Přátelství

Deficity

- Nedostatečné množství parkovacích míst pro rezidenty v sídlištní zástavbě. Parkovací dům u supermarketu Billa vedl k další indukci dopravy v klidu.
- Nedostačující kapacity školství a zdravotnictví.
- Obavy z dalšího nekoordinovaného, nestrategického stavebního rozvoje. Zvýšení poptávky po místech v mateřském a základním školství ze strany budoucích obyvatel Proseku a okolí.
- Neutěšený pás veřejného prostoru mezi Vysočanskou a Veltruskou, potažmo Bohušovickou ulicí, kde se nachází pozůstatky starých nákupních středisek (Královka na jednom a Boleslavka na druhém konci).
- Stav polikliniky na Proseku ve vnitřních prostorách.
- Nedostatek zeleně kolem prakticky všech nákupních center, kde není dostatečné zastínění v teplých měsících roku.
- Velmi omezená prostupnost severním a východním směrem, která definitivně odřezává Letňany a Kbely od Proseku.
- Roztříštěná majetková držba pozemků na západní straně Kbelské ulice v oblasti letňanského katastru, která může být limitní pro další rozvoj území (5.17.).

Nástup na lávku přes Kbelskou ulici

Historická zástavba Starého Proseka

Lávka přes Kbelskou ulici

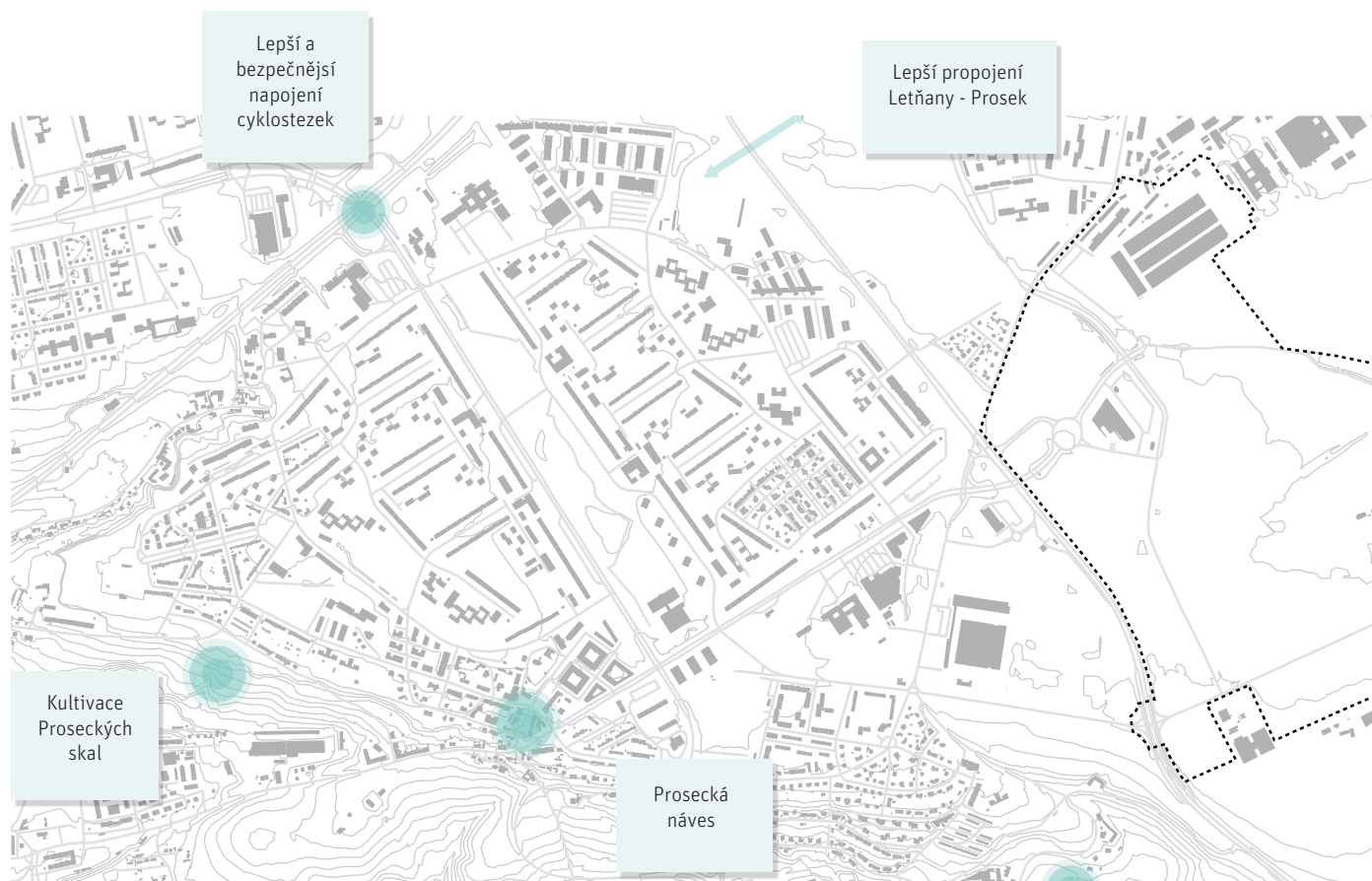
Ohrožující faktory

- Zalesněné prostory po celém území Proseku – kumulace odpadu, nelegální skládky, reziduální oblasti s kumulací subjektivně vnímaných ohrožení (lesík u Hejnické ulice – 5.15., stezka na vysočanské nádraží pod vysočanskou estakádou – 5.16.).
- Veřejný prostor Proseckých skal, okolí Čakovické ulice a prostory zalesněnými svahy směrem do Vysočan jsou vnímány jako ne zcela bezpečné.
- Jakákoliv další výstavba ve veřejném prostoru Proseku na úkor zeleně.
- Necitlivé rekonstrukce oblasti starého Proseku – existuje obava z bourání původní zástavby starého Proseku v okolí kostela sv. Václava. Tuto obavu zjevně sytí případ nedávné rekonstrukce historické budovy hostince U Brabců, která byla de facto zbourána a z původní budovy se zachovala jen přední stěna, což účastníci výzkumu hodnotí minimálně jako necitlivé.
- Prostorová odloučenost zbývajících částí katastru Letňan za Kbelskou ulicí v žitém prostoru Proseku. Západní okraj podél Kbelské (5.12).

Příležitosti

- Program pro sociálně vyloučené lidi zaměřený na správu městských pozemků ve vysočanském svahu.
- Kultivace Proseckých skal a vyhlídky Amerika – kavárna, veřejné ohniště, občerstvení – by zajistilo více provozu a tím také větší pocit bezpečnosti v tomto místě.
- Prosecká náves – v současnosti nevytížený veřejný prostor.
- Oblast okolo OBI a výzkumného ústavu AV ČR (Prosecká ul.) je nedořešená a špatně přístupná pro pěší.
- Nepřístupná hřiště a venkovní sportoviště v areálech škol pro veřejnost v odpoledních hodinách – pozitivním příkladem je areál škol ZŠ Novoborská a Gymnázium Českolipská.
- Cyklisté by ocenili lepší řešení a napojení cyklostezek, které na Proseku často v některém místě vedou přes hlavní silnice, kde se cítí člověk na kole nepříjemně. Příkladem je úsek mostu v ulici Vysočanská/Střelnická, kde napojení cyklostezek chybí a cyklista se ocitá na velmi rušné silnici mezi auty (5.19).
- Lepší propojení mezi Letňany a Prosekem – více lávek pro pěší a cyklisty (5.20.).

Veřejný prostor spojitých území

Veřejný prostor okolních městských částí je obyvateli Prosek v určité míře využíván zejména pro volnočasové aktivity.

- V sousedních Letňanech je nejnavštěvovanější lesopark Letňany – procházky, projíždky na kole a bruslích, případně zde pořádají pikniky (5.21).
- OC Letňany, které pro prosecké představuje nejbližší větší obchodní centrum, zejména od doby, kdy zaniklo kino Ládví, se zde také nachází nejbližší kino.
- Výlety na kole často směřují přes cyklostezku kolem letňanského letiště, kam mimo jiné chodí rodiče s dětmi na vyhlídku.
- V Čakovicích obyvatelé Proseku navštěvují koupaliště a čakovický zámek se zámeckým parkem – prostup pro pěší a pro cyklisty do Letňan a dále do Čakovic je veřejnou poptávkou.
- Druhým směrem na Prahu 8 se účastníci výzkumu chodí procházet do Ďáblického a Čimického háje, v Kobylisích pak chodí plavat do Aquacentra Šutka a na koupaliště Ládví. Podstatné je také zmínit, že do katastru Prahy 8 spadá část Střížkova a děti z této oblasti na základě spádovosti dochází do škol v Ďáblicích.
- Park Podviní ve Vysočanech – kulturní akce, lanové centrum.
- Cyklostezka podél Rokytky.
- Vysočany – doplnění občanské vybavenosti, nákupní centra Fénix a Galerie Harfa a Divadlo Gong, které je nejbližším divadlem v okolí.

Prostupnost a bariéry

- Komunikace Liberecká a Kbelská jsou bariérami, které oddělují Prosek od okolní krajiny, což místní obyvatelé vnímají s rozpaky (5.1. a 5.2).
- Účastníci výzkumu postrádají prostup do Letňan v místě ulic Zásadská a Zakšínská (5.22.), jenž by usnadnil pěší přístup do OC Letňany. Absence lávky či jiného prostupu v těchto místech vede k tomu, že do letňanského obchodního centra raději volí cestu autem nebo autobusem.
- Do Ďáblic a Kobylis se dá pěšky dostat o něco lépe. Prostup přes Libereckou zajišťuje most na Vysočanské a podchod, který vede do Kobylis ulicí Ve Štěpnici. Pěšímu přístupu směrem do Vysočan žádná silnice nebrání, určitou bariéru z perspektivy účastníků výzkumu ale představují přístupové cesty ulicemi Na Jetelce a Stoupající (5.23), kterými hlavně po setmění neradi chodí. Propojení na Vysočany je z jejich pohledu významné už jenom z toho důvodu, že zde sídlí radnice Prahy 9. Kromě toho je komfortní prostup na Vysočany důležitý také kvůli napojení přes metro B – Vysočanská a nádraží Praha-Vysočany, které je nejbližší dostupným vlakovým nádražím. Obecně lze z pohledu účastníků výzkumu říci, že okolní čtvrti jsou dobře dostupné dopravně, a to jak MHD (metrem, autobusem), tak autem.
- Jednu z vnitřních bariér představuje pro účastníky výzkumu nová výstavba mezi ulicemi Litoměřická, Vysočanská a Prosecká, která omezuje přístup na starou proseckou náves, kam historicky vedla od supermarketu Billa přímá cesta.
- Špatně prostupný je také areál výzkumného ústavu AV ČR (potažmo OBI) na Prosecké, který navíc zhoršuje pěší přístup na Krocínku. Neprostupnost Liberecké ulice umocňuje oplocený areál Porsche Praha-Prosek, jehož plot se táhne podél Zakšínské ulice (5.24).
- Neprostupnost na druhé straně Kbelské je při ulici Chotěšovská umocněna velkým oploceným sportovištěm SK Prosek, které navíc odděluje novostavby katastrálního území Letňan od nové výstavby podél Zásadské ulice (5.25).
- Nové Letňany v katastru Letňan, ale fakticky na území Proseku, tvoří z pohledu bariér (5.12) samy o sobě specifický případ. Po dostavení bytových domů zde nedošlo k žádné kolaudaci ze strany Letňan a území je v současné době pod správou TSK Praha, která dle výpovědi účastníka výzkumu z oblasti špatně komunikuje s městskými částmi. Oblast je od zbytku Letňan odříznuta Kbelskou, současně ale nespadá pod Prahu 9, což z ní vytváří zvláštní prostor uvězněný mezi dvěma městskými částmi, který není plnohodnotnou součástí ani jedné z nich. Tato pozice „meziprostoru“ dostává lidi, kteří v oblasti okolo Tereziánské ulice bydlí, do paradoxních situací. Největším paradoxem je nemožnost místních dětí docházet do základní školy Novoborská, která se nachází pár metrů přes silnici na Lovosické. Z hlediska spádovosti, na kterou se škola odvolává v případě naplněné kapacity, sem totiž nepatří. Park, který se v oblasti rozléhá podél Kbelské, tvoří také paradoxní prostor. Společnost Skanska, která domy v této oblasti stavěla, převedla park na SVJ, čímž přenesla zodpovědnost za péči o něj na majitele bytů. Tím se tedy v místě vytvořila bariéra v péči o veřejnou zeleň, k jejíž údržbě se nehlásí ani jedna z městských částí (Praha 9, Praha 18).

Dostupnost a doprava

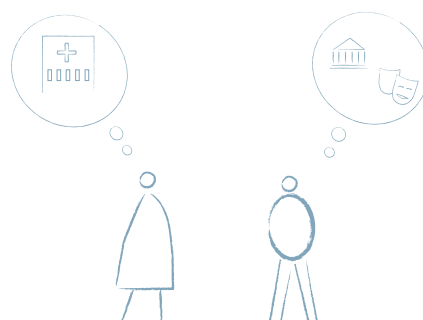
- Dopravní dostupnost lokality účastníci výzkumu hodnotí jako velmi dobrou, představuje pro ně jednu z hlavních výhod života v této lokalitě. Pokud někteří z nich nacházejí v této oblasti nějakou nevýhodu, pak je to horší dostupnost sdílené dopravy, např. sdílených kol.
- Prosek je obtížně dostupný pro pěší a cyklisty z Letňan.
- Centrum Prahy je z Proseku dobře přístupné díky metru, které je také kvůli své rychlosti nejvíce využívanou městskou hromadnou dopravou. Metro je v lokalitě dostupné ze dvou stanic metra C, Prosek a Střížkov, případně ze stanice metra B – Vysočanská, která je z Proseku výborně dostupná autobusem. Účastníci výzkumu metru vytýkají jen blízké umístění obou stanic metra C, které se nacházejí na Vysočanské ulici, každá na jednom konci parku Přátelství. Lepším řešením by podle nich bylo, pokud by jedna ze stanic byla přímo na sídlišti, aby se k ní někteří nemuseli přibližovat autobusem.
- V rámci autobusové dopravy je účastníky výzkumu pocítován podobný nedostatek jako v případě metra – ocenili by, kdyby více spojů zajíždělo do nitra sídliště.

Občanská vybavenost

- Prosek z pohledu účastníků výzkumu nabízí dobrou občanskou vybavenost a záležitosti každodenních potřeb dokáží obyvatelé běžně vyřídit v místě bydliště. Mezi hlavními pozitivy uvádějí dostupnost zdravotní péče a škol. Zdravotní péči zajišťuje poliklinika a menší zdravotnická střediska v Kytlické ulici a v rámci Prosek Pointu. Kapacity ale přestávají stačit.
- Na úřad musí lidé z Proseku ve většině případů do Vysočan. Úřad městské části Prahy 9 má sice na Proseku menší pobočku v budově polikliniky, tam ale zdaleka nelze vyřídit vše. Pobočka pošty je na Proseku také, dle slov účastníků výzkumu ale často praská ve švech pod nápořem velkého množství obyvatel z oblasti, které musí obsloužit.
- Služby – dostatek obchodů s potravinami v docházkové vzdálenosti od domova.
- Větší obchodní centra, která na Proseku nejsou, jsou navštěvována v Letňanech a Vysočanech.
- Nedostatek restaurací a kaváren, případně míst, která by poskytovala vhodný prostor například pro pracovní schůzku nebo studium. Zejména mladší generace má pocit, že jí Prosek nenabízí dostatek míst pro setkávání a z tohoto důvodu inklinuje spíše k centru města.
- Sportovní a volnočasového vyžití je dostupné. Pokud zde něco v této oblasti chybí, pak je to bazén nebo koupaliště, za kterými účastníci výzkumu jezdí do okolních čtvrtí.
- Volnočasové vyžití pro rodiny s dětmi a TJ Střížkov, pokročilejší cvičení SK Prosek, kvalitní program pro seniory nabízí Sokol. Na Proseku také funguje taneční škola Astra Praha, která nabízí kurzy pro děti i dospělé. V parku Srdce je workoutové hřiště a v rámci sídliště se nachází několik venkovních sportovních hřišť, která využívají hlavně teenageři a mládež. Volnočasové aktivity dále zajišťuje DDM, Skaut a centrum Knoflík, využívané jsou také dětské kroužky, které fungují v rámci areálů místních škol. Rodiče a prarodiče menších dětí pozitivně hodnotí také velké množství dětských hřišť, kterými je veřejný prostor na Proseku protkaný.
- Na Proseku absentují kulturní instituce s celoročním kulturním programem. Přesunem kulturního klubu Kocour z Proseku do Vysočan do velké míry odešel i kulturní život a podobný prostor tu v současnosti chybí. Do nějaké míry ho zastupuje kulturní a rodinné centrum Knoflík, které je ale opět vnímáno jako místo určené pouze pro rodiny s dětmi.

Vztah řešeného území k Proseku

- Z části je vnímáno jako nehostinný a nedořešený prostor u zastávky metra C Letňany.
- Řešené území je viděno jako dopravní uzel MHD a průjezd po cyklostezce.
- Důvody návštěvy – akce na výstavišti Letňany nebo koncerty open-air.
- Zhoršení prostupnosti území oplocením areálu letňanského letiště, kterým dříve, ještě přibližně před deseti lety, obyvatelé nejen Proseku běžně procházeli.
- Přístup do řešeného území z Proseku omezuje Kbelská ulice s pouhými dvěma možnými prostupy, z nichž jeden vede přes kruhový objezd (5.26) na Prosecké ulici, druhý přes lávku z Kytlické ulice (5.27.).
- Nová bytová výstavba by měla být soběstačná v občanské vybavenosti a službách, aby její obyvatelé nevyužívali primárně vybavenost blízkého Proseku, což by navíc vedlo k ještě většímu zahuštění dopravy v místě kruhového objezdu na Prosecké.
- Prostor pro vytvoření kulturně-sportovního centra, které na Proseku chybí.
- Charakter výstavby musí mít integrační charakter a prvky, které propojí novou zástavbu, její obyvatele i uživatele co nejharmoničtějším způsobem s celkem okolních městských částí a obcí. A to jak sociálně, tak kulturně. Naprosto nezbytná je koordinace občanské vybavenosti s okolními městskými částmi, speciálně to platí pro charakter a kapacity kulturních a volnočasových institucí, které jsou vyjma organizací mateřského a základního školství jedinými nástroji, které mohou omezit budoucí štěpení a polarizaci místní společnosti.

Křižovatka Prosecká - Kbelská, pohled sídliště Prosek

Kbelská, pohled na řešené území

Pěší propojení podél Prosecké ke stanici metra Letňany

SEZNAM KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ A INSTITUCÍ

Zapojení klíčových hráčů do procesu návrhu územní studie vnímáme jako zásadní pro udržitelnost návrhu a kontinuitu naplňování studie. Předloženému seznamu aktérů a institucí přecházelo mapování, které bylo součástí zpracovávání antropologické sondy v území. Jedná se o nesourodou skupinu s různými zájmy, jejímž společným jmenovatelem je vztah k území a znalost místního kontextu a specifik.

VEŘEJNÁ SPRÁVA

Samospráva

- + Rada hlavního města Prahy
- + MČ Praha 18
- + MČ Praha 19
- + MČ Praha 9
- + Odbor ochrany prostředí - Magistrát HMP
- + Odbor zdravotnictví - Magistrát HMP
- + Odbor sociálních věcí - Magistrát HMP
- + Odbor školství, mládeže a sportu - Magistrát HMP
- + Odbor investiční - Magistrát HMP
- + Odbor dopravy - Magistrát HMP
- + Odbor bezpečnosti - Magistrát HMP
- + Odbor památkové péče - Magistrát HMP
- + MČ Praha 18 - odbor školství, kultury a tělovýchovy
- + MČ Praha 18 - odbor sociální péče a zdravotnictví
- + MČ Praha 18 - odbor dopravy
- + MČ Praha 18 - odbor životního prostředí
- + MČ Praha 19 - Odboru životního prostředí, dopravy a místního hospodářství
- + MČ Praha 19 - Odbor tajemníka, školství, kultury a personálních záležitostí
- + MČ Praha 19 - Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
- + MČ Praha 9 - Odbor životního prostředí
- + MČ Praha 9 - Odbor dopravy
- + MČ Praha 9 - Odbor školství a evropských fondů
- + MČ Praha 9 - Odbor sociální

Státní instituce

- + Armáda České republiky
- + Úřad pro civilní letectví
- + Ministerstvo zdravotnictví
- + Národní památkový ústav

Městští správci

- + PVS a.s.
- + PVK a.s.
- + PRE distribuce a.s.
- + Pražská plynárenská a.s.
- + Pražská teplárenská a.s.
- + Kolektory Praha
- + Technická správa komunikací, a.s.
- + DPP, a.s.
- + Pražská developerská p.o
- + ROPID
- + Technologie hl.m. Prahy
- + Pražské společenství obnovitelné energie
- + Centrum sociálních služeb Praha

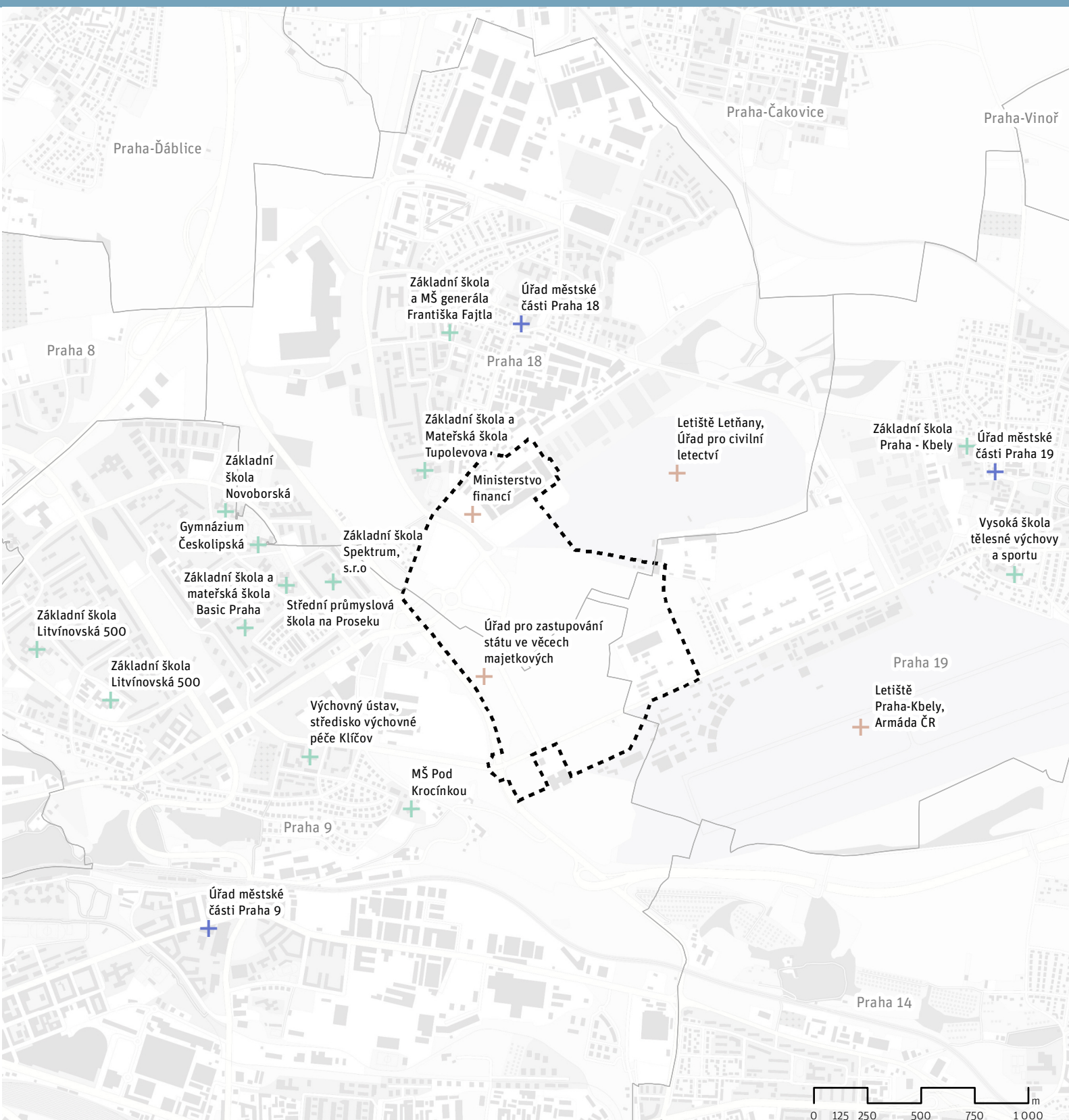
Vzdělávání

- + ZŠ Praha 9, Novoborská
- + Gymnázium Českolipská
- + SPŠ na Proseku
- + ZŠ Spektrum, s.r.o
- + ZŠ Litvínovská 500
- + ZŠ Litvínovská 600
- + ZŠ a MŠ Basic, o.p.s
- + ZŠ a MŠ Tupolevova
- + Výchovný ústav, středisko výchovné péče Klíčov, ZŠ a SŠ, Čakovická
- + ZŠ a MŠ Generála Františka Fajtla
- + Akademie tělesné výchovy a sportu - VOŠ, S.R.O
- + Knihovna Václava Šorela - Letňany
- + ZŠ Praha - Kbely
- + Lesní Klub Cestička Kbely

Zapojení aktéři:

+ ano

+ ne

- Řešené území
- Městské části
- Školství
- Státní instituce

MÍSTNÍ AKTÉŘI

Spolky a sdružení

MČ Praha 19

- + TJ Sokol Kbely
- + Kbely náš domov, spolek
- + Šakal Kbely z.s.
- + Spartak Kbely z.s.
- + Klub Hangár 19
- + CRC Kouzelný Ostrov a Cafe Zahrada
- + Kulturní a rodinné centrum CoByDup
- + Ekocentrum Prales - pražské lesní středisko
- + Farnost Kbely
- + Skauti Kbely

MČ Praha 18

- + Klub Slunečnice z.ú
- + Letecká škola Letov o.s.
- + Rodinné centrum Pantoříček z.s.
- + Rodinné centrum Honzík z.s.
- + Pěkné Letňany
- + Zdravé Letňany z.s.
- + Letňany hravě
- + FB MČ Letňany Praha 18
- + Skautské středisko Athabaska

MČ Praha 9

- + Krocan o.s.
- + Spolek za veselejší Střížkov
- + Centrum volného času Praha
- + DDM Praha 9 Prosek
- + Nízkoprahový klub Harfica
- + 53. středisko skauti Vysočany
- + Skautské středisko Prosek
- + Kulturní a rodinné centrum Knořlík
- + SAM a spol.
- + TJ Sokol Prosek
- + TJ Sokol Vysočany
- + TJ Střížkov
- + Nádraží Praha - Prosek
- + Vinařské družstvo Svatý Václav
- + Pro Prosek
- + Střížkováci
- + Komunitní zahrádka Paletka

Majitelé a správci pozemků

- Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
- Státní pozemkový úřad
- Ministerstvo financí
- Knauf Praha, spol. s r.o.
- KB Blok
- Letňany eGate s.r.o.
- MHMP HOM
- Lidl Česká republika v.o.s.
- DEKinvest
- Klášter Dominikánů
- Klášter Dominikánů
- Výzkumný a zkušební letecký ústav
- Dopravní podnik hl. m. Prahy
- Statek Velká Chuchle a.s.
- Irena Chudánová
- Eva Benešová, Miroslav Dobiáš
- Oldřich Beneš, Zuzana Švecová
- P-holding
- Jan Myšák
- Michal Holeček
- Jana Collumns, Michael Janovský, Jiří Opatrný

Kulturní aktéři, pohostinství

- + Pivovar Kbely
- + Letecké muzeum Kbely
- + Stará Aerovka muzeum
- + Minipivovar Beznoska, Penzion Školička
- + Zastávka u Srubu
- + Knihovna Kbely
- + PVA Expo Praha
- + Městská knihovna v Praze - Vysočany
- + Městská knihovna v Praze - Prosek
- + Kulturní centrum Letňanka

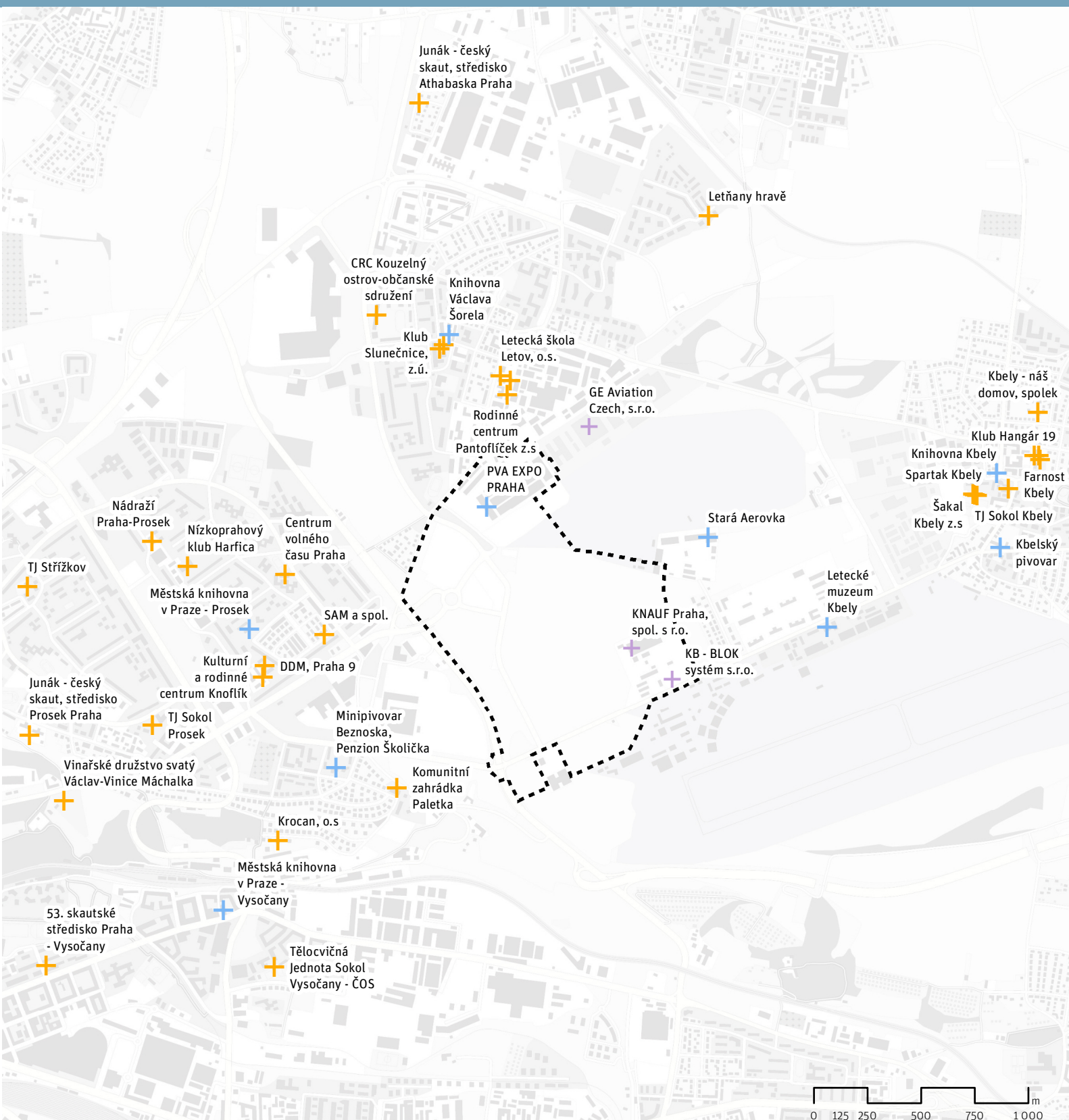
Podniky, výroby, obchody

- + Knauf Praha, spol. s r.o.
- + KB Blok
- + GE Aviation, Czech, s.r.o.

Zapojení aktéři:

+ ano

+ ne

- Řešené území
- Kulturní aktéři, pohostinství
- Spolky, sdružení
- Podniky, výroby

REFERENCE

[1] GEERTZ, Clifford. 2000. *Interpretace kultur: Vybrané eseje*. Praha: SLON

[2] DISMAN, Miroslav. 2000. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum.

[3] LYNCH, Kevin. *Obraz města*. Praha: Polygon, 2004.

[4] HIRSCH, Eric, *Landscape: Between Place and Space*, In Hirsch, E., O'Hanlon, M., (eds.), *The Anthropology of Landscape: The Perspectives on Place and Space*, Oxford, 1995, str. 1–30

[5] Rozdělení svobodou. Český rozhlas. Dostupné online: <https://www.irozhlas.cz/sites/default/files/documents/4cb643625998e931d8f0a9a-a34bbb254.pdf>

Zpracovatelský tým:

Odborný garant

Michal Bartošek SRM / KRČ

Vedoucí projektu

Lukáš Houser SRM / KRČ

Projekční tým

Pavčina Suchá SRM / KRČ

Lukáš Houser SRM / KRČ

Specialisté

Lukáš Hanus Ph.D.

Hanus konzultace a analýzy

lukas.hanus@gmail.com

724 855 895

Grafická úprava:

Barbora Listíková SVV / KOM

IPR —
PRaha

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy

Sekce rozvoje města

Kancelář rozvoje čtvrtí

říjen 2022

